

AUGUST

ORIENTEERUJA ORIENTEERUJA

2007

nr.4 / 101

TIMO SILD VÕITIS O-RINGENI

Jalgratturid Itaalias EMil

 GARDENA®

HURRAA - süsteem toimib!

aastast 1991

**HULGIMÜÜK JA
TELLIMINE:**

Ehitajate tee 148A
13517 Tallinn
Tel. 651 2950, 6512971
Faks. 651 2970
schetelig@schetelig.ee
www.gardena.com

SUUREMAD EDASIMÜÜJAD:

TALLINN: ESPAK; EHITUS SERVICE; LAAGRI EHITUSMARKET; K-Raua ACE; CERES; HANSAPLANT, Kiili vald; SEEMI; RAFIMI AIA- ja LILLEKAUBAD; PRISMA; KODUEXTRA; SELVER; ANGROO EHITUSMATERJALID; HORTES aianduskeskus; TARTU: EHITUS SERVICE; PÄRNU: FORAL, Savi 3; DECORA, Riia mnt.2B; RAKVERE: NURGA ÄRI/ DECORA, Narva mnt. 24; EHITUS SERVICE, Ringtee 2; VILJANDI: EHITUS SERVICE, Reinu tee 29A; KAUPPLUS AED, Jakobsoni 13; AL NURGA AIAKESKUS, Puidu 17a; KURESSAARE: AGRICENTER, Tallinna mnt. 61A; JÕHVI: NURGA AIAKESKUS, Tammsaare 55; PÕLVA: EHITUS SERVICE, Jaama 12a; VÕRU: AED ja KODU, Jüri 74; HAAPSALU: HAVI KESKUS Jaama 13; PAIDE: AIANDUSKAUBAD, Kesk-Väljak 10; KEILA: EHITUSMARKET, Paldiski mnt. 33A; TAPA: AL AIAKESKUS; RAPLA: AIA ÄRI, Viljandi mnt. 3; KÄRDLA: FAASION EHITUSMATERJALID, Põllu 32

Kiire ja muutusterohke hooaja lõpp

SISUKORD:

- 4** Lühiuudiseid
- 5** Timo Sild võitis O-Ringenil
- 6** Meie eesmärgid Ukraina MMil
- 8** Rattaorienteerujate hooaja esimene pool
- 9** Ratta-O MM Itaalias
- 18** Lühiuudised
- 19** Võistlemas teisel pool maakera
- 22** EOLi noortelaager Otepääl
- 24** Vösast väljas. Alar Viitmaa
- 26** KAPA jooksu fenomen
- 30** Rattaorienteerujate MV Haapsalus
- 33** Eesti XII maaspordimängud Valgas
- 34** 30 aastat neljapäevakuid Hiiumaal
- 35** Dr O-Trops
- 36** Võistluskutsed
- 38** Juhatuse otsused

Esikaanel:

Timo Sild võitis O-Ringenil juunioride arvestuses.

Foto: Håkan Blomgren

Järgmine Orienteeruja ilmub: nr 5/102 septembris 2007

Kaastööd Orienteerujasse nr 5 saata hiljemalt 14. septembriks.

Väljaandja: Eesti Orienteerumislüht; www.orienteerumine.ee
Peatoimetaja: Arvo Saal, tel 5531 235 arvo.saal@mail.ee
Toimetus: ajakiri@orienteerumine.ee
Sixten Sild, Maret Vaher, Jürgen Einpaul,
Mihkel Järveoja, Kaidi Ruusalepp
Keeletoimetaja: Aili Miks
Kujundaja: Riiju Johanson
Kojukanne: Eesti Post
Tellimine: Eesti Orienteerumislüht
eol@orienteerumine.ee, tel/faks 6398 681

Tellimishind aastaks 200 krooni. Arveldusarve: 10220034030010

Eesti Ühispank

Toimetusel on õigus kirju ja kaastööd nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastööd ei retsenseerita ega tagastata.

Toimetus ei vastuta kuulutuste ja reklaamide sisu eest.

Ajakiri Orienteeruja ilmub 7 korda aastas.

Lähema 4 nädala jooksul saabub orienteerumishooaja kulminatsioon. Selle loo kirjutamise ajal jälgin silmanurgast rattaorienteerumise MMi Tšehhimaal, kohe on tulemas orienteerumisjooksu MMvõistlused Ukrainas ja lähinädalatel jagatakse välja 5 medalikomplekti Eesti meistrivõistlustel.

Kui rattaorienteerumises on meil reaalsed medalilootused Tõnis Erm ja Margus Hallik olemas, siis orienteerumisjooksus pole Olle Kärner veel eelmise aasta taset ja enesekindlust leidnud. Kiievis peetavad MMvõistlused ei tule kerged. Maastikud ei tohiks kellelegi üllatusi pakkuda ja mitmed, seni keskmike hulka kuuluvad riigid ja sportlased võivad olla valmis medalivõiduks. Eriti karm võitlus võib tulla meeste teatejooksus, kus minu arvates esikümne kohtadele on vähemalt paarkümmend soovijat.

Eesti koondis läheb Kiievisse tõenäoliselt parima organisatsioonilise toega, mis meil täna on võimalik välja panna. Esmakordselt on eraldi treenerile ja esindajale lisaks meiega võistkonna füsioterapeut Herje Aibast. Kindlasti aitab see tiheda võistlusprogrammi ajal paremini taastuda. Ukraina suvi on kuum ja tavarajal ning sprindis võib võistlusrajal oodata suuri kõrgusevahesid.

Allakirjutajale on need järjest 12. orienteerumisjooksu MMvõistlused, kus on õnnestunud kohal käia. Ehk aastast 1989 ei ole ühtegi MM-võistlust vahele jäänud! Viimased võistlused on olnud seotud IOF Nõukogu koosolekutega, mis toimuvad orienteerumisjooksu MM-võistluste ajal. Tänavuse suve kuumad teemad IOFis on uuenenud orienteerumisjooksu MKsarja hetkeseis, tulevik ja liikmemaksude määramise alused. Liikemaksude põhjendatuse ja loogilisuse teema on olnud päevakorras juba mitu aastat, kuid nüüd on valmis järjekordne ettepanekute pakett.

Kolm aastat tagasi esinesin ise samal teemal IOF Nõukogu nimel ja siis laskis IOF Kongress selle põhja. Usun, et nüüd ollakse muudatusteks rohkem valmis. Teine kuum teema kuluaarides on MKsarjaga seonduv. Mitmed alaliidud ja üksikisikud ei ole meil aru saanud IOFi taotlustest. Kuna muutuste sisu ei ole ka vahetult osavõistluste korraldajatele õigesti kohale jõudnud, on vaja veelkord teemat arutada ja vajadusel teha parandused MKsarja juhendisse tulevast hooaega silmas pidades.

EOLi juhtimises on tulemas suuremad muudatused veel enne hooaja lõppu. Võin öelda, et EOLi juhatusel ja mulle isiklikult tuli täieliku üllatusena EOLi tegevjuhi Tõnu Lauteri lahkumisavaldus. Tõnu soovis lahkuda septembri algusest ja juhatus rahuldab tema palve. Siinkohal tänan teda tehtud töö ja panuse eest Eesti orienteerumise arengusse!

Juhatus on alustanud uue tegevjuhi otsinguid. Varasem kogemus sobiva inimese leidmise ei sisenda mulle erilist optimismi, kuid ootame ära konkursi ja suunatud pakkumiste tulemusid. Olen korduvalt välja ütelnud, et ma ei kandideeri EOLi presidendi ametikohale sügisel toimuvat valimistel.

Koostöös juhatuselga alustasime kevadel sobivate kandidaatide sõelumist ja võin öelda, et tänase seisuga on üldkogul võimalik presidendivalimised läbi viia. Loodan siiralt, et verevahetus EOLis möödub tipptegijatele ja kõigile orienteerujatele valutult ja nad märkavad uute inimeste tulekuga ainult

positiivseid muudatusi orienteerumise arengus!

Artikli kirjutamise ajal lõppeski rattaorienteerumise MM-võistluste avaala. Meie mehed olid teise kümne alguses. Pole paha, arvestades seda, et sprint ei ole ühelgi orienteerumisalal Eestile märkimisväärset edu kunagi toonud. Kuid nende kohtade pealt tasub oodata tava- ja lühiraja võistluste tulemusi.

Leho Haldna

06.08.2007 kell 19.30

Eestlastele algas MM Nove Mestos tulemustega teises kümnes

Ajakirja trükki mineku eel algasid Tšehhimaal Nove Mestos viiendad rattaorienteerumise maailmameistrivõistlused.

Esimese alana oli esmakordselt MMi kavas sprint. Maailmameistriteks tulid naistest Ksenja Tšernõhh Venemaalt ja meestest Torbjoern Gasbjerg Taanist. Eestlastest sai Tõnis Erm 12. koha, kaotades võitjale ühe minutiga. Margus Hallik lõpetas 17. ja Rene Ottesson 31. kohaga. Eesti naistest oli parem Maret Vaher, kes saavutas 21. koha, Ingrid Kala oli 32.

Teisel päeval peetud sõidetud lühirajal oli taas naistest parim Ksenja Tšernõhh. Meeste võistlusel sai kuldmedali soomlane Mika Tervalo. Parima eestlannana oli Maret Vaher kümnes. Ingrid Kala sai 25. koha. Meeste võistlusel tegi kaasa neli eestlast. Parimana lõpetas 16. kohaga Rene Ottesson, Tõnis Erm oli 23., Margus Hallik 28. ja Lauri Malsroos 37.

Rootsi 5päevajooksu O-Ringen ajal peeti huviliste ka mõned orienteerumisvõistlused ebatavalistes "distsipliinides"

Baltikumis on maailma kiireimad punktiläbijad

SportIdent märkesüsteemi esindajad Rootsis viisid läbi KP-s märkimisvõistluse Sport Ident kaardiga, kus distantsi pikkuseks oli 5 meetrit.

Läbida tuli seega 5 meetrine distants, mille keskel olevas kontrollpunktis tuli märkida. Kvalifikatsioonivõistlustel võisid kõik soovijad mitu korda üritada jõudmist 8 parema sekka, kes aegade järgi välja valiti ja edasi omavahel väljalangemissüsteemis duelleerisid. Start ja finiš fikseeriti valguskiirega.

"Maailmarekordi" selles "ülisprindis" püstitas lätlane Andris Jubelis – 1,004 sekundit! Sama mees jõudis ka finaali, kus tema vastaseks oli Timo Sild Võru klubist. Läti-Eesti maavõistluseks kujunenud lõppvaatuses oli kiirem Eestimaa mees.

Maailma esimene virtuaalne mitmepäevajooks

O-Ringenil peeti maha ka World Orienteering LAN Games – 5päevane virtuaalne O-jooks populaarse orienteerumist simuleeriva arvutimängu Catching features abil. Osalejaid oli sadakond, kõigil viiel päeval said määrustepärase tulemuse kirja 38 orienteerujat.

Nagu "pärisorienteerumises", andsid siingi tooni skandinaavlased ning võidu noppis Bård Hauan Andersen Norrast. Kolmest osalenud eestlasest sai parimana 13. koha Lauri Sild, kellele valmistas raskusi virtuaalse kaardi autori käekirjaga harjumine.

Tulemused: www.catchingfeatures.com/oringen.

Orienteerujad on tööandjate jaoks lausa kullaauk!?

Kauaagne Rootsi orienteerumiskoondise treener ning praegu Norra Orienteerumislüüdi spordidirektori kohal töötav rootslane Göran Andersson on uurinud orienteerujate elustiili ja esitles oma uuringute tulemust O-Ringeni ajal Mjölby.

Ta väidab, et Rootsis säästetaks 13 miljardit rootsi krooni kui 10 protsenti elanikkonnast elaks nagu orienteerujad...

Uuringud viidi läbi rootsi orienteerujate seas, kuid võib eeldada, et samalaadne on ka teiste maade orienteerujate käitumismuster. Orienteerujate treeningust moodustab lõviosa jooks ja orienteerumine, kuid palju tehakse ka murdmaasuusatamist ja sõidetakse jalgrattaga. Tüüpiline orienteeruja on füüsiliselt aktiivne, normaalse kehakaaluga, ei suitseta ja tarbib mõeldukalt alkoholi. Treenitakse keskmiselt 3x30 minutit nädalas, kuid umbes pooled neist treenivad sellest rohkem.

Göran Andersson on seisukohal, et valitsus ja ettevõtete juhid peaksid rahva tervise tõsiselt päevakorda võtma ning olema isiklikult heaks eeskujuks. Ta soovib rakendada terve rea meetmeid ja ütleb, et skandinaavia rahvad on 10-15 aasta kaugusel ameerika elustiilist.

"Juurutagem terviseprotsendi haiguspäevade asemel. Haiguspäevad on negatiivne sõna. Laseme ettevõtetel, kellel on oma töötajatele ulatuslik terviseprogramm, maksta riigile vähem makse. Viime sisse füüsilise võimekuse testid ja treeningprogrammid igal töökohal, sest füüsiline konditsioon on hea tervise aluseks. Ja tööandjad peaksid premeerima neid, kes treenivad süstemaatiliselt ja tagavad terviseefekti," lausub Göran Andersson. Ta on kriitiline tööandjate suhtes, kes "tasuvad vaid kuumaksu mõnes treeningukeskuses": "Vaja on palju enamat!"

Hiiglaslik kokkuhoid

Göran Andersson on kasutanud näitena Borlänge kommuuni Kesk-Rootsis. Kommunis on ligi 3000 töötajat ja haiguspäevade arv alla Rootsi keskmise. Anderssoni hinnangul säästaks omavalitsus 4,3 miljonit rootsi krooni aastas kui 10 protsenti sealtsetest elanikest elaksid nagu orienteerujad, 12,9 miljonit krooni kui 30 protsenti teeksid seda ja tervelt 21,4 miljonit kui 50 protsenti teeksid seda.

"Need on hiiglaslikud summad, mida tervise eest hoolitsedes võib võita," ütleb Göran Andersson.

Allikas: Norra Orienteerumislüüdi kodulehekülj

Norra Orienteerumislüüdi uueks tegevjuhiks sai 4kordne maailmameister Björn Valstad

Juulikuus selgus Norras alaliidu uus juht, kelleks sai 2004. aastal maailmameistrina oma karjääri lõpetanud Björn Valstad. Björnar on abielus teise mitmekordse maailmameistri, Hanne Staffiga, kellega neil oli ka aastaid orienteerujate seas populaarne kodulehekülg.

Uue töökoha võtab Björnar oma sõnul vastu meeldiva ootusrevusega. „See on töö, millest ma ei saanud keelduda,“ lausub ta. „Olen suure osa oma elust veetnud orienteerumisspordis ja saab olema põnev ennast teostada sellel alal töötades.“

Suuremate eesmärkidena näeb Björnar seda, et orienteerumine muutuks elanikkonna seas senisest populaarsemaks spordiharrastuseks ning et Norral oleks maailma parim koondis. Selleks annab talle innustust äsjane juunioride MM, kust Norra noored naasesid läbi aegade parima saagiga.

Timo Sild VÕITIS

O-Ringenil juunioride arvestuses

Rootsis Mjölby's toimus maailma suurima osavõtjate arvuga orienteerumisvõistlus – viiepäevajooks O-Ringen. Tänavu oli osalejaid ligemale 13 000 (O-Ringeni osavõtu-rekord on aga üle 24 000). Kokku on võistlusklasse 121.

Tugevaimateks klassideks on võistlusel kuni 18aastaste noormeeste ja neidude (H18 ja D18), juunioride (H20 ja D20) ja täiskasvanute eliitklassid (H21 ja D21). Tänavu saavutas esimese eestlasena eliitklassis üldvõitu Timo Sild (OK Võru/Võru Spordikool), olles parim juunioride arvestuses. Kokku oli selles klassis 118 võistlejat.

Timo Sild võitis esimesel päeval ning püsis kokkuvõttes liidrina lõpuni. Viimase päeva viitstartist lähtus ta eduga 1.55 lähima jälitaja ees. Veatu jooks andis lõpuks 4minutilise võidu järgmiste ees.

Noormeeste M18 eliitklassis oli Lauri Sild (OK Võru) 15. ja Henrik Berg (Bromma-Vällingby) 26., neidude tugevuselt teises klassis võitis Ly Trei (OK Põlva Kobras), Eva-Maria Ehala oli kolmas ja Grete Gutmann neljas (mõlemad Rae ROK). 🏆

XX HÅKAN BLONGREN

Meie eesmärgid **Ukraina MMil**

Sander Vaher

Kuna eelmine hooaeg läks oodatust tunduvalt paremini, lootsin, et samas rütmis edasi treenides võiks areng tulemuste poolelt sel aastal eelmisega sarnane olla. Kevadel oli küll o-tehnikaga probleeme, kuna aga seda oli esinenud ka varasematel aastatel, tundus kõik kontrolli all olevat.

Nüüd, suve keskel, tuleb kahjuks tõdeda, et kui füüsiline vorm on võrreldav eelmise aastaga, siis o-tehniliselt poolelt on kindlasti toimunud tagasimineku. Tegelikult usun, et ma pole oma orienteerumisoskusi kuhugi kaotanud, aga millegipärast ei suuda neid võistlussituatsioonis õigel hetkel rakendada.

Seepärast olen muutunud kahtlevaks ka kevadel seatud MMi eesmärkide suhtes. Kindlasti on need kõrgemad, kui eelmise aasta tulemused (sprindis 33. koht, katkestamine lühiraja A-finaalis ja teate esimese vahetuse 7. (kaotust liidrile 3.29) kokku 10.). Samas ei ole need ka mingit kindlat kohta tähistavad numbrid. Eesmärgiks on ennekõike teha tehniliselt puhas sooritus. Kiire jooks kaasneb sellega iseenesest.

Merike Vanjuk

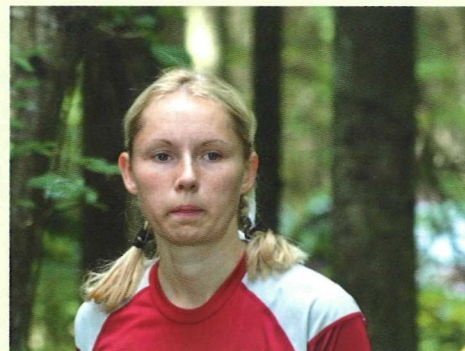
Eks kõigil MMist osavõtjatel on eesmärk teha hooaja tähtsamal võistlusel oma antud hooaja parim etteaste, nii ka minul. Juuli alguses toimunud Kiievi laagrist sai selgeks, et lühirada tuleb väga kiirel pisireljeefiga maastikul, seevastu tavarajal tuleb rohkem tähelepanu pöörata teevalikutele ja järskude ning prügiste ovraagide läbimistele. Programmist lähtuvalt toimuvad tava- ja lühiraja eeljooksud kahel järjestikkusel päeval, siis üks puhkepäev ja edasi finaali (enne lühi-, siis tavarada). Eesmärk on loomulikult jõuda mõlemas jooksus finaali. Eelmise aasta MMil kogesin, et minu taseme juures tagab finaalkoha kindel, veatu sooritus (siis pääsesin fi-

naali ainult lühirajal, tavarajal tuli lubamatult palju vigu ning lisaks ka mõned etapivalikute vead). Seega tuleb ennast võrdselt kokku võtta ja keskenduda kaheks kahepäevaseks etteasteks.

Andreas Kraas

Viiendale MMile lähen vastu vastakate tunnetega. Käesolev hooaeg on olnud keeruline. Füüsiline vorm on olnud väga kõikum, arvestatavat taset olen näidanud ainult hooaja alguses. Vigastusi olen suutnud vältida, võimaluste piires olen edasi harjutanud ning loodan augusti keskel olla paremas konditsioonis. Ukrainas pääsen jooksma kõigi individuaalidistantside eeljooksu. Suurimad lootused asetan lühirajale. Loodan head etteastet ka tavarajalt, kuid selleks peavad mitmed asjaolud minu jaoks klappima. Sprindi eeljooks, millega MM algab, on heaks lahtijooksuks olulisemaid distantse silmas pidades. Juulikuine laager Kiievis andis maastikest ja kohapeal valitsevatest oludest hea ülevaate. Maastikud tundusid tehniliselt lihtsad, oluliseks muutub teevalik ja füüsiline valmisolek. Situatsioon, mis hea vormi korral võiks minule sobida. Eesmärgiks on joosta kahes finaalis, kõik kohad kolmekümne parima hulgas pakuks mulle rahulolu.

Liis Johanson

Kuna ma pole enne veel MMil käinud, on natuke raske ennustada kohti. Mõeldes selle aasta MK etappidele, siis võimalused hea koha saamiseks on ilmselt paremad (vähem skandinaavlasti, aga..?). Kuna plaanis on joosta kõik

eeljooksud, siis tegelikult tahaksin kõigis ka finaali pääseda.

Kogu ettevalmistushooaja jooksul oli eesmärk MMil joosta hästi individuaalsetest jooksudest sprint ja siis lühirada (tavarajast ma ei hoolinud eriti). Kuid üha enam hakkab tunduma, et kõige paremad võimalused head kohta saada on just tavarajal. Lühidalt: ma ei taha saada ühtegi kohta, mis on halvem kui 30.

Teatest ei oska eriti midagi öelda. Jagasime tüdrukutega omavahel mõtteid, kes millist vahetust võiks joosta, aga üksmeelele me ei jõudnud.

Erkki Aadli

Sprint: sprindi puhul oleks finaali jõudmine minu puhul suur kordaminek. Tavarada: ei saa kindlasti seada madalamat eesmärki, kui eelmise aasta 30. koha parandamine. Samas teame kõik, kes me viimastel aastatel maailma tippkonkurentsis jooksnud, et ka finaali pääsemine eeldab vähemalt EMV medali väärilist jooksu, ühesõnaga väga korralikku sooritust. Väga heal päeval sooviksin olla valmis võitlema koha eest 20 parema seas. Teade: eelmisel aastal näitasid mehed, et miski pole võimatu. Natuke jäi siiski puudu. Arvan, et meeskond on tugevalt motiveeritud ning eesmärk on koht 6 parema seas.

Annika Rihma

Pärast suhteliselt edukat eelmist hooaega oli motivatsioon treenida ja saavutada tulemusi, mis võiks olla senistest kirkamad. Hooaja alguses tundsin end orienteerumistehnikas kindlamana kui kunagi varem, mis oligi mu selle aasta üks peamisi eesmärgi - arendada oma nõrgimat külge. MMile olin vastu minemas täis positiivsust, tahet ja kindlust. Siinkohal panen rõhu sõnale "olin".

Pärast EMV lühirada saadud hüppeliigese vigastust võin ühe käe sõrmedel kokku lugeda korralikke treeningukordi. Vigastusest paranemine on olnud vaearikas ja mitte just kõige edukam ja kogu see värk on nullinud minu positiivsed mõtted minna Ukraina MMile vastu täie innuga. Pole just kerge minna hooaja tähtsamaile võistlusele peaaegu olematu vormi ja väljaravimata vigastusega. Kuna lootus sureb viimasena, oli raske koondise kohast

loobuda.

Juuli alguses toimunud MMi ettevalmistuslaagris oli näha, et maastik Ukrainas on kiire ja nõuab head füüsilist ettevalmistust. Seega on mul hetkeolukorras raske seada endale mingeid eesmärgi. Loomulikult on soov korrata oma eelmise aasta MMi edu, saada kõigil joostavatel distantsidel finaali. Ja muidugi ei mata ma maha lootust saavutada finaalis koht alla 30. Rohkemat nõuda oleks hetkel utoopiline, aga unistada ju võib.

Olle Kärner

Pika vigastuspausi tõttu on mu selle aasta treeningbaas mullusest oluliselt väiksem ja seetõttu on Taanis saavutatud 5. koha parandamine väga raske. Ometigi ei saa ma latti madalamale lasta. Üritan kindlasti oma siiani parimaid MM-tulemusi parandada (tavarajal 5. ja lühirajal 10.). Kummale individuaaldistantsile rohkem panustan, sõltub sellest, kui heas vormis MM-il olen. Väheoluline pole ka teatejooks.

Treener Tarvo Avaste

Neil, kes varem MMil startinud, ei ole eesmärkide seadmine keeruline – miinimumprogramm on seniste tulemuste parandamine. Ollel on see kahtlemata kõige raskem, kuna latti sai eelmisel hooajal MMi 5. kohaga kõrgele aetud. Teistel võiks miinimumeesmärgiks olla individuaaldistantsidel 30 hulka jõudmine. Ideaalilähedase soorituse korral, ei tohiks kellelgi ka 20 hulka pääs võimatu olla.

Meeste teatejooksus ei ole mulluse 10. koha parandamine samuti kerge ülesanne. Naiste teatejooksus ei peaks me eesmärgiks seadma üksnes eelmise aasta ebaõnnestumisest parema tulemuse tegemist. Usun, et ka naised võiksid teates sihikule võtta koha 10 hulgas.

Kõik seitse koondislast käisid juuli alguses Kiiemis laagris ja on ees ootava Ukraina punktijahi iseärasustega hästi kursis. Ka kurjad koerad ja linnaäärsed prügmäed ei tohiks meie omadest enam kedagi võistluse ajal ehmata. Tihedast mikroreljeefist ja järskudest ovraagidest rääkimata. 📌

Rattaorienteerujate hooaja

ESIMENE POOL

□ TÖNIS ERM □

Hooaja juhatasid sisse tehnika- ja ma-hulaagrid, mis toimusid Taanis (osalesid Arbo Rae, Margus Hallik ja Tõnis Erm) ning Hispaanias (Rene Ottesson). Aprilli teisel pooltel treenis iga mees omal käel ja mais algas Eesti rattaorienteerujate võistlushooaeg.

Mai esimesel nädalavahetusel kerkis Leedus Ignalina karmidel radadel esile uus Eesti RO lootus – Lauri Malsroos, kes oli ülipikal 3tunnisel rajal teine ja järgmisel päeva tavarajal kolmas, näidates sellega nii head füüsilist vastupidavust kui ka suurepäraselt rattaorienteerumisesannete lahendamise oskust.

Sugugi mitte nõrkadeks konkurentideks nendel võistlustel olid Leedu koondislased, kelle paremust pidid eestlased tunnista-ma näiteks 2006. aasta EMI teatessõidus. Mõlema päeva võidu tõi Eestisse Margus Hallik.

Mai teisel nädalavahetusel naasesid eestlased Leetu, seekord Vilniusse, et panna jalg joonele Läti, Leedu ja Poola koondistega võitluses WRE punktide nimel.

Reedese ülipõneva Vilniuse linnapargis ja paneelmajade rajoonis toimunud sprindi võitis Tõnis Erm 1minutilise eduga Margus Halliku ees, Rene Ottesson oli viies. Järgmise päeva teevalikute rohkel ülipikal rajal jõudis Margus võidule väga lähedale, aga Tõnis võitis üle 2tunnise võistluse siiski 7sekundilise paremusega. Rene oli kolmas ja Mait Mändmets 13. Viimase päeva tava-rajal enam World Rangu punkte ei jagatud – Margus võitis, Tõnis kaotas 2 sekundiga, Rene oli kuues, Mait 15. Kolme päeva summas tuli eestlastele kolmikvõit.

Leedust siirdusid Margus ja Tõnis Võrumaale treenima. Kolmapäevaseks trenniks oli Markus Puussepp planeerinud

Tabinale rohkete teevalikutega füüsiliselt raske raja. Kiireim oli Margus, järgnesid Tõnis ning Even ja Tiit Toomas.

Väljavõte treeningpäevikust:

E 14.05	Kerge maanteesõit	2:12	53km
	Kerge maastikujooks	1:26	13km
T 15.05	Spurdid 20x20sek	1:40	42km
	Ratta-O trenn	2:01	25km
		<i>500m tõusu</i>	
	Kerge rattasõit	0:25	7km
K 16.05	Kerge maastikusõit	2:15	30km
	Ratta-O Tabinal	1:34	23km
		<i>400m tõusu</i>	
	Kerge rattasõit	0:20	8km
N 17.05	Mäeintervallid 15x S-Munamägi	3:04	
		65km	1300m
	Kerge jooks	0:18	3km
KOKKU	15:15	253 km ratas + 16 km jooksu	

Kohe pärast lühikest laagrinädalat toimusid esimesed kodumaised jõuproovid pealinna külje all. Tallinna meistrivõistlusteks olid LSF Pronoking Teami RO fännid Mart Pais, Merle Rohtla ja Mait Tõnisson valmistanud tuttuue kaardi, mis ühendas Saustinõmme rattakrossi ja Männiku motokrossi rajad.

Hea maastik ja kaart võimaldasid Priit Överusel planeerida ülipõnevad rajad ning SK Mercury korraldustiim viis läbi igati õnnestunud võistluse. Esikolmik: Tõnis, Lauri ja Rene. Pühapäevased Tallinna Karikavõistlused Jõelähtmel võitis Margus, järgnesid Tõnis ja Lauri. Naistest valitses mõlemal päeval Maret Vaher.

Kuna Leedu WRE-lt puudusid siiski paljud tugevad koondised, sõitsid Margus Hallik ja Tõnis Erm mai viimasel nädalavahetusel mõõtu võtma põhjanaabritelt.

Laupäeval oli kavas esimene Soome MV rattaorienteerumise paaristeates. Ehkki korraldajatega ja Soome orienteerumisliduga sai nädala jooksul korduvalt maile ja telefonikõnesid vahetatud, ei loetud

Soomes LUS klubi esindavad Margus ja Tõnis siiski soomlasteks – seda vaatamata Tõnise kehtivale elamisloale – ning neid ei lubatud isegi väljaspool arvestust teatavõistluse starti. Seega tegid eestlased laupäeval vaid kerge kaarditreeningu avatud võistlusel.

Pühapäeval oli kavas sprint. Tõnis asus juhtima juba esimestest meetritest ja püsis liidrikohal 2/3 distantsist, kuid takerdus siis lühikesel allamäge löikel tihnikusse ja hävis minutiga. Liidrikoha võttis üle Margus, aga kaotas selle paar etappi hiljem halva teevaliku tõttu.

Lõpuprotokollis oli esimene viiekordne maailmameister Mika Tervala, teine Soome tugevaim maastikurattur Eero Jäppinen (+0.48), kolmas Tõnis (+1.01) ja neljas Margus (+1.09).

Soome võistlustelt mindi lootusrikkalt vastu EM-ile. Peale EMI siirdusid Margus ja Tõnis Kanadasse, kus alguses oli plaanis puhkamine, millele järgnesid pikad vastupidavuse ja jõutreeningud.

Väljavõte treeningpäevikust:

R 15.06	Rattatreening	3:22	80 km
	900 m tõusu		
P 17.06	Kerge jooks	0:49	6,5 km
E 18.06	Tõusudega rattatreening	4:55	93 km
		<i>1830 m tõusu</i>	
T 19.06	Väga kerge rattatreening	1:40	39 km
	Orienteerumispäevak	0:48	6,5 km
K 20.06	Tõusudega rattatreening	4:15	77 km
		<i>1600 m tõusu</i>	
N 21.06	Kerge mägimatk	3:00	9,5 km
R 22.06	Rattatreening	2:00	47 km
		<i>450 m tõusu</i>	
KOKKU	20:49	336 km ratas + 21 km	

Samal ajal toimusid selle aasta kolmas ja neljas jõuproov Eestis – Miry Cup. Reedeõhtuse sprindi, mis toimus Võru laululava ja haigla ümbruses 1:5000 kaardiga, võitis Lauri nabi 7sekundilise eduga Rene ees. Võitluses kolmandale kohale edestas Mait 4 sekundiga Raul Kudret.

Jaanilaupäeva hommikul ühisstardiga alanud pikal rajal näitas Lauri taaskord

suurepärasest kiirust ja suutis teistel eest sõita, teine oli Rene, kolmas Alar Viitmaa, järgnesid Mait, Arti Albert, Heigo Pöld ja Tallinna RO päevakute liider Rainer Kuhi. Naistest oli mõlema päeva esikolmik: Maret Vaher, Ingrid Kala ja Erika Joonas.

Ehkki Rene jäi Miry Cupil teiseks, oli tema vormiköver ülespoole liikumas. Juuni viimasel nädalavahetusel võitis ta 5sekundilise eduga Saksamaal Dresdenis World Rankingu tavaraja, alistades seejuures tugevad Taani, Šveitsi, Saksa, Suurbritannia, Soome ja Austraalia konkurendid. Sellega tõusis ta teiseks eestlaseks, kes WRE etapil

on saavutanud esikoha. Paraku anti korraldajate eksituse tõttu Renele pikal rajal vale klassi kaart ja nii sai ta finišis vastu võtta organiseerijate vabandused, kuid jäi ilma teise päeva *ranking*-punktidest.

Juuli esimesel nädalavahetusel väisasid eestlased Läti meistrivõistlusi Smiltenes ja võõrustajate suhu jäi sellest külaskäigust hapu maik. Tõnis Erm võitis mõlemad päevad. Margus Hallik oli lühirajal kolmas ja pikal rajal teine. Pikal rajal oli Taavi Nurm üheksas ja sohu eksinud Rene Ottesson kaheteistkümnnes. Hooaja teises pooles ootavad vastust järgmised küsimused:

Kes on 2007. aastal Eesti parim rattaorienteeruja? Tõnis, Margus või ...?

Kas koondise uustulnuk Lauri suudab oma suurepäraseid sõite jätkata ka MMi hirmkõvas konkurentsist?

Millise koha võitleb Eesti meeste teatevõistkond välja MMil? Arvestades seda, et viimastelt MMidelt on saavutatud kohad 4., 5. ja 5.

Rattaorienteerumiskoondise tegemisi saab jälgida aadressilt eemtbo.blogspot.com.

Ratta-o kevadhooaja TIPPSÜNDMUS – EM Itaalias

Rattaorienteerumise teised Euroopa meistrivõistlused peeti juuni alguses maalilise Toscana mägistel nõlvadel. Eesti koondis läks aasta esimesele tiitlivõistlusele kõrgete ootustega, mida aga seekord loodetud kujul taas täita ei õnnestunud. Üks korralik tulemus siiski saadi – pikal rajal suutis Margus välja võidelda kuuenda koha. Lühirajal jäi meie parimaks Tõnise 16. tulemus ning mehed lõpetasid teatesõidu kaheksandana.

□ MARGUS HALLIK □

Võistluspaigaks oli Toscana maakonna südames Elsa jõe orus asuv linnake Castelfiorentino (itaalia keelest vabas tõlkes “Firenze eel-linnus” – M.H.). Kuigi Itaalia loodus pakub põhjast lõunasse väga mitmekesist ilu, loetakse üheks kõige kaunimaks maa keskosas paiknevat Toscanat.

Laias laastus võib kokku võtta, et mida kaugemale maailmas geograafiliselt minna,

seda enam assotsieerub inimestele Itaalia seoses just Toscanaga, niivõrd tuntud on too maakond väljaspool oma riigi piire.

Kindlasti kangastub paljudele sellest idüllilisest Kesk-Itaalia piirkonnast pilt filmidest nähtu, (aja)kirjandusest loetu põhjal: lainjalt rulluvad maastikud, mille nõlvadel haljendavad hõbedaste lehtedega oliivipuude salad ja astangulised viinamarjaistandused; mäetippudel pastelsetes toonides vanad villad tikksirgete küpressidega palistatud alleedega.

Toscana on mitmeti rikas. Ülimalt viljakat

maad hindasid kõrgelt juba antiikajal siin elanud ja endast hulga jälgi maha jätnud etruskid ja roomlased.

Samuti on piirkonna mõju olnud tohutu kesk- ja renessansiaegsele Euroopale. On ju siit pärit palju tollaseid suurmehi, kuulsaimatest nimetagem vaid Leonardo da Vincit, Michelangelot või Dantet.

Meie võistluskeskus Castelfiorentino asub maailmakuulsate kunsti- ja kultuurikeskuste Firenze, Pisa ja Siena vahelise kolmnurga keskpunktis. Sealt on igasse tõelisi arhitektuuri ja ehituskunsti pär-

leid evivasse linna vaid mõnikümmend kilomeetrit.

Tutvustuse lõpetuseks lisan veel, et just siinses piirkonnas asuvad ühe maailma suurima ja tähtsaima veinivõidjamaa Itaalia kuulsaimad, Chianti nime kandvad viinamarjakasvatuspäikonnad. Kõige tuntumad on põhiliselt Sangiovese viinamarjast pruulitav punane vein Chianti Classico, aga ka Toscana kaguosast pärinev Brunello di Montalcino ning Vino Nobile di Montepulciano.

Euroopa meistrivõistluste tekkeloost

Rattaorienteerumise Euroopa meistrivõistluste ajalugu on tegelikult väga lühike – lõppenud EM oli alles teine. Kui maailmameistri tiitlile on heideldud aastast 2002 juba neljal korral, siis meie maailmajao parimad selgitati esimest korda välja vaid napid üheksa kuud tagasi, 2006. aasta septembris Varssavis.

Seoses otsusega korraldada Euroopa meistrivõistlusi alates möödunud hooajast, on rattaorienteerujad võrreldes teiste orienteerumislade tegijatega nüüd ainulaadses olukorras.

Igal aastal on kavas koguni kaks tiitlivõistlust: nii EM kui ka MM (orienteerumisjooksus ja suusaorienteerumises korraldatakse EMvõistlusi iga kahe aasta tagant ning kui o-jooksus toimub MM samuti igal hooajal, siis suundsuusatamises vaid paaritutel aastatel). Teisalt on nii suve- kui ka suusaorienteerujatel võimalus kaasa lüüa MKsarjas, mis rattaorienteerumises kaotati pärast 2003. aastat.

Seetõttu püütaksegi rattaorienteerumises regionaalsete meistrivõistluste ellukutsumisega pakkuda ala aren-

damiseks sportlastele lisaks MM-ile veel teisigi rahvusvahelisi võistlusvõimalusi, kuna World Ranking sari pole küündinud oma konkurentsilt maailma karikasarja tasemele.

Nüüd korraldatakse lisaks Euroopa MV-le veel Okeania meistrivõistlusi, mis sel aastal toimusid esmakordselt Austraalias Shelleys. Muide, Okeania regiooni riigid Uus-Meremaa ja Austraalia on ratta-os väga tugevad tegijad. Seda kinnitab asjaolu, et "Rohelise mandri" sportlased on võitnud pea kõigilt senipeetud MMlt medaleid. Nende edu pole olnud juhuslik. Austraallasi loetakse üldse selle ala pioneerideks, kellel on juba aastakümnete pikkune rattaorienteerumisevõistluste korraldamise traditsioon.

Eesmärgid EMiks olid kõrged

Kõrged ootused Itaalia EMiks seostusid sellega, et eelmisel sügisel Poola pealinnas toimunud tiitlivõistlus oli meile üsna edukas. Hoolimata sellest, et medalivõidust jäi mitmel korral napilt puudu, saavutati koguni kuus esikuuiku kohta (meestest oli Tõnis mõlemal individuaaldistantsil neljas ja Margus viies, naistest Ingrid lühirajal kuues ning lisaks lõpetas naiskond teatesõidu kuuendana).

Ometi ei suutnud keegi meist ühelgi päeval end ületada. Kõrged kohad sõideti välja ideaalist üsna kaugete orienteerumissooritustega. See andis alust arvamusele, et parandamisvaru on kõvasti.

Lõppenud EM aga sundis kukalt krattima ja andis palju mõtlemisainet. Enne suurvõistlust nägime ideaalis medalivõimalust igal distantsil, kuid tagantjärgi tuleb tunnistada, et jäime pea kõigil võistluspäevadel esikolmikukohtadest

üpris kaugemale. Eriti lootusetu tunne oli pärast lühirada ja teadet.

Ometi olime ju hooajaks valmistunud paremini varasemaist aegadest. Soe talv lubas alustada rattasõitu tavapärasest varem, käisime rohkem laagrites, juurde soetasime uut tippvarustust, lisaks kasvasime kõiki erialaseid treeningumahte. Eelnenud aastatel on kogutud rahvusvahelises konkurentsis piisavalt kogemusi. Küsimusele, miks jäime oodatud tulemuteta, püüame leida vastust alljärgnevalt, lahates igat distantsi eraldi.

Sprint ilma meieta

Kuna võistlusprogramm oli väga tihe – neli võistlust ühtejärke ilma ühegi puhkepäevata, olime juba mitu kuud enne EMi otsustanud, et mitteametlikul sprindivõistlusel me eelmisele aastale sarnaselt ei stardi.

Muide, EMi kavvavõtmisel oligi üks nõue, et Vana maailma meistrivõistlused peaksid toimuma ühe pika nädalalõpuna, hoidmaks kokku osalejate aega ja ressursse hooaja tähtsusest teisel jõuproovil.

Esialgselt kolmepäevaseks planeeritud ja ratturitele enam-vähem vastuvõetav EMprogramm (lühiraja + tavarada + teade) on sprindidistantsi lisandumisel pikenenud päeva võrra. See aga sunnib, eriti kõrgema klassiga sportlasi, distantse valima, sest kõigil päevadel järjest võidu eest heidelda on üsna raske ja kohati võimatu ülesanne.

Juba harjutuspäeva (*Model Event*) tõusuderikas rada kinnitas meie arvamust, et võistlused tulevad füüsiliselt äärmiselt rasked. Seetõttu polnud ka eriti kahju põnevast sprindivõistlusest loobuda, ehkki korraldajad olid meid stardiprotokolli loosinud.

Kuna sprint toimus meie elukohast umbes kümnekonna kilomeetri kaugusel asuvas Montaione linnakeses, ei tahtnud me oma energiat liialt kulutada. Võistluste jälgimise asemel tegime järgmist päeva silmas pidades hoopis kerget löike sisaldava soojendustreeningu.

Kuigi orienteerumistechniliselt ei olnud sprindirada kõige keerukam, kulges see peamiselt allamäge, kus kiirused kasvasid suureks ning seetõttu oli võistlejaterivi etteotsa jõudmiseks vajalik väga täpne kaarditöö laskumistel suure hoo pealt. Vihmast libedaks ja poriseks muutunud

2x HARRY VEIDE

Lühirada M21 – 9 600 m; 12 KP

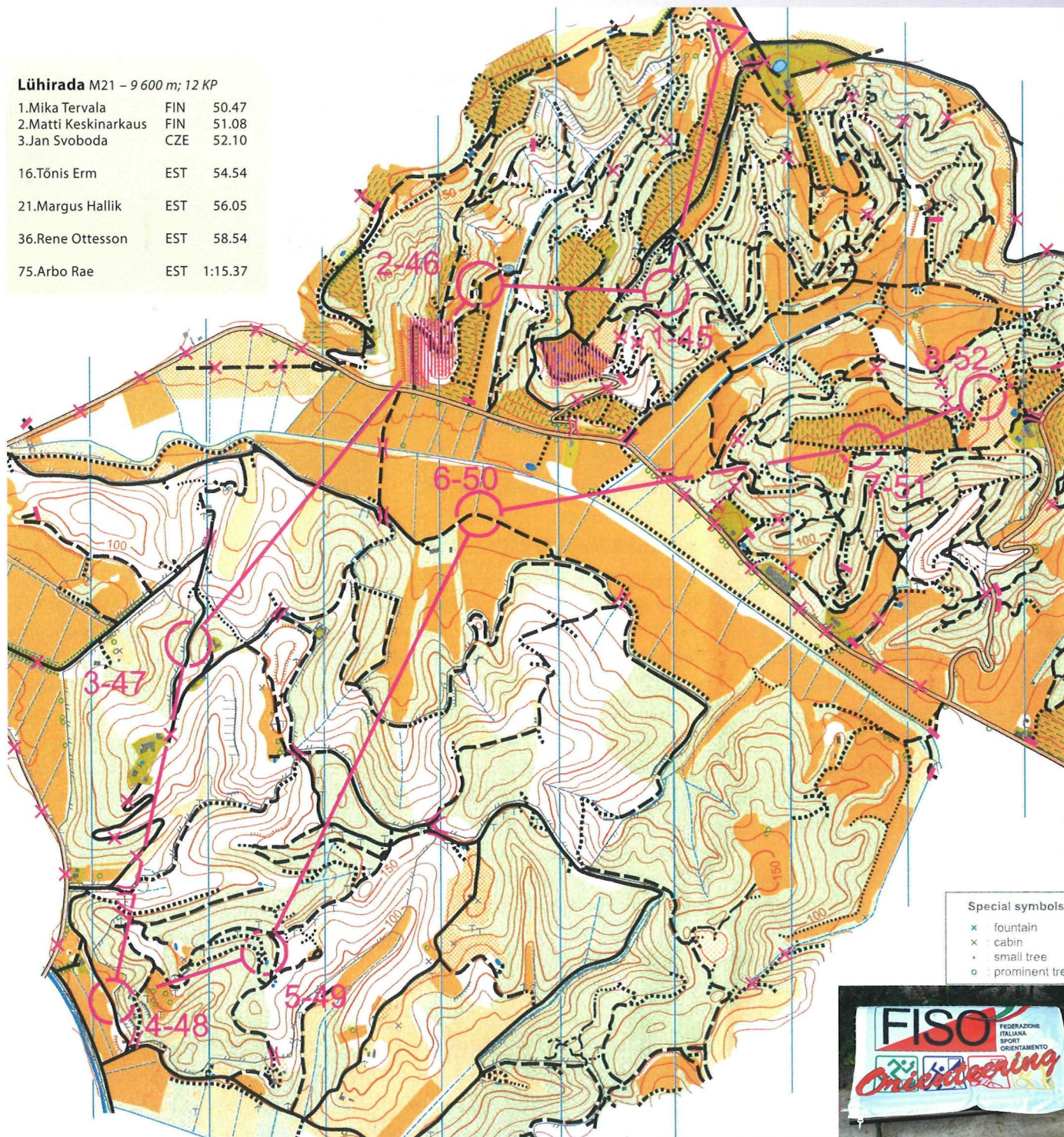
1. Mika Tervala	FIN	50.47
2. Matti Keskinarkaus	FIN	51.08
3. Jan Svoboda	CZE	52.10

16. Tõnis Erm EST 54.54

21. Margus Hallik EST 56.05

36. Rene Ottesson EST 58.54

75. Arbo Rae EST 1:15.37

liigestatud maastikul väänlevad teed ja rajad panid lühikesel distantsil kohe proovile ka võistlejate sõidutehnilised oskused.

Kukkujatest kõige õnnetumalt läks slovakkide esinumbri Mikulas Šabol, kellele EM lõppes siinkohal lahtise põlvehaava ja kiirabiga haiglasse toimetamisega. Õnnelikumalt läks kukkumine aga soomlasest viiekordse maailmameistri Mika Tervala jaoks, kes võistlusjärgselt pidi välja vahetama vaid purunenud karboon-fibriist lenkstangi.

Meeste seas osutus kõige kiiremaks sprinteriks taanlane Lasse Brun Pedersen

(aeg 19.53) ning naistest venelanna Ksenja Tšernõhh (23.28).

Kuigi EMI lühimal distantsil eestlastest keegi kaasa ei löönud, ootame suure huviga augustikuisel Tšehhi MMil esmakordselt kavas olevat sprindivõistlust, kuna kõik meie mehed on tuntud oma sprindikalaku poolest. Näiteks on Renel kaks Eesti meistrivõistluste kulda orienteerumiskooksu sprindidistantsilt. Endised suusaorienteerujad Margus ja Tõnis on aga enamuse seni peetud Eesti suusa- o MV sprindi esikohtadest omavahel ära jaganud ning teinud mõlemad talviste suurvõistluste

käigus oma parimad tulemused just selles distsipliinis.

Lühirajalt lootsime parimat

Teisel võistluspäeval kavas olnud *Middle Distance* sõideti võistluskeskuse Castelfiorentino vahetus läheduses. Ehkki tõusude summa ei olnud rõõgatult suur, oli kõrguste vahe võistlusmaastikul tublisti üle 100 meetri ning distantsil tuli võtta kokku neli suuremat tõusu. Kuna kõik need olid pehmetel pinnasteedel ja üsna

järsu nurga all, tähendas see füüsiliselt väga rasket rada. Muide, kõikidel võistluspäevadel kasutati selguse huvides 10 m löikevahega kaarte, sest 5 m joon oleks kaardipilti liigestatud maastikul liigselt risustanud.

Kuna enamus radadest olid laiad, taandus orienteerumisuksanne põhjaeuroopalikult tihedas radadevõrgus navigeerimise asemel teevalikutele mägisel maastikul.

Üheltpoolt tundub ülesanne kerge, teisalt aga mitte – teekonda valides tuleb leida meie silmale ebaloogiliselt suurte reljefivormide vahel vonklevatets teedest kiireim. Seejuures tuleb arvestada eriti täpselt eestlastele veidi harjumuspärase - kõrguste vahest tingitud kolmanda mõõtme suurt osakaalu, et mitte lisatõusu võtta.

Kuigi valiku tegemise järel on taolistel maastikel oma variandi läbimine üldjuhul lihtne, kasvab laiadel teedel sõidukiirus ning koos sellega oht, et vajalik teeots vuhiseb õigel hetkel väga kiiresti mööda. Lisaks tõuseb mägisel maastikul kaardimälu osakaal, sest üldjuhul on raputavatel laskumistel raske ja isegi ohtlik kaarti lugeda, sest silmad on pidevalt töös õige sõidujoone valikuga üle kivide ja juurikate.

Meeste seas ei olnud taaskord vastast läbi aegade edukaimale rattaorienteerujale Mika Tervalale, kes kattis 16,7 km pikkuse raja 50.47-ga. Teise koha sai suusaorienteerumise mitmekordne maailmameister soomlane Matti Keskinarkaus, kes kaotas kaasmaalasele 21 sekundiga. Lühikeste distantside spetsialist Keskinarkaus oli muide tiitlikaitsja, sest eelmise sügise

EM-il oli ta üllatuslikult võitnud lühiraja kahe sekundiga Terval enda ees. Kolmandaks platseerus seekord tšehhide uus mees Jan Svoboda (+1.23).

Ka naisteklassis polnud neljakordse maailmameistri Päivi Tommola võit suurüllatus. Soomlanna läbis 9,5 km pikkuse distantsi 39.53-ga. Valitsev tavaraja maailmameister Christine Schaffner Šveitsist pidi võitjale alla vanduma 1.13-ga. Pronksise autasu sõitis välja eelmisel aastal maailmaklassi kerkinud venelanna Ksenja Tšernõhh (+1.41).

Eestlaste tulemused: Peeaegu kõigi nelja EMil osalenud Eesti mehe esimeseks

distantsieelistuseks oli lühirada, kus loodeti teha oma suurvõistluse parim sooritus. Ränka mägist tavarada pidasid kõik teised enda jaoks liiga raskeks peale Marguse. Tema panustabki rohkem pikale rajale, kuid kes võib heal päeval olla siiski väga kardetud konkurent ka lühematel distantsidel.

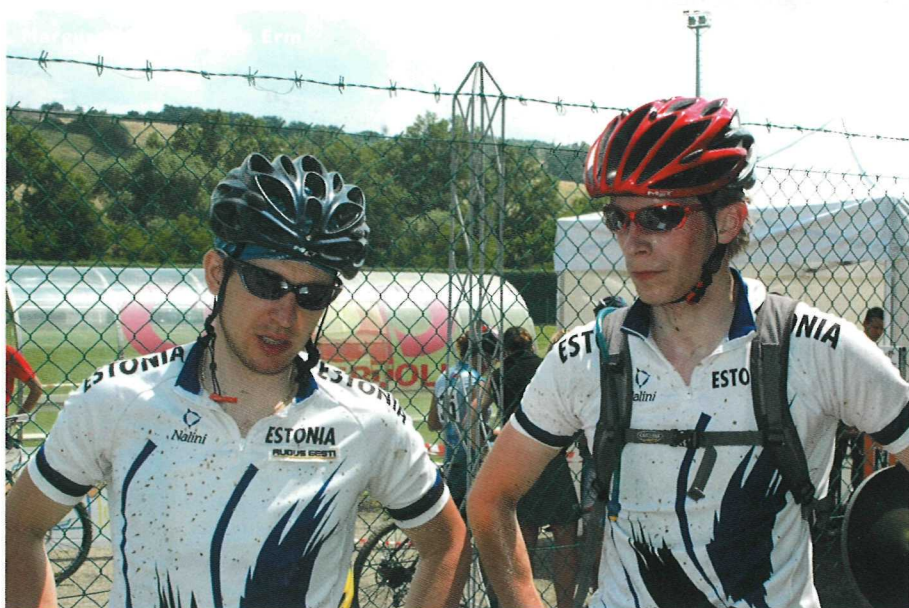
Niisiis, kõik mehed olid teinud korraliku kevadise ettevalmistuse ning läksid hooaja esimesele tiitlivõistluste stardile vastu ootusrikkalt.

Tulemused olid aga 86 mehe konkurentsisis suur pettumus kõigile: 16. Tõnis, 21. Margus, 36. Rene ja 75. Arbo. Kui meie võistkonna pealik Arbo ei jahi enam spordis kõrgeid resultate ja IOFi ratta-o komisjoni liikme ning koondise *team-leaderina* sõidab suurvõistlustel distantsid

lihtsalt kaasa, siis ülejäänud mehi võtsid saavutatud kohad nukraks.

Eriti suure pettumuse valmistas 16. koht kevadhooaja võistlustel head minekut näidanud Tõnisele, kes spetsiaalselt EM-iks uue tippklassi võistlusratta soetanuna läks enda sõnul lühirada lausa võitma. Seejuures uskusime me kõik EM-ile koondise liidrina vastu läinud Tõnise võimalustesse, sest varasemate hooaegade võrreldes palju tõsisema rattaalase ettevalmistuse teinud mees oli sel alal näidanud tiitlivõistlustel järjest tõusvaid tulemusi (2005 MM – 7., 2006 MM – 6., 2006 EM – 4. koht).

Ehkki Margus näeb oma kindlamaid edulootusi rohkem tavarajal, läks ka tema EMi lühirajale vastu medalimõtetega, sest füüsiliselt rasked rajad, mida Itaalia maas-

tikud just pakuvad, on meie kauaaegsele esinumbrile ja Itaalias mitmeid aastaid elanud mehele alati meelt mööda olnud. *Middle distance* 'i 21. koht polnud kindlasti see, mille järele läks üks meie tippudest, sest lühirajal on temagi suurvõistluste konkurentsis kõrgeid kohti saavutanud (2004 MM – 8., 2005 MM – 11. ja 2006 EM – 5. koht).

Samuti ei pakkunud 36. koht rõõmu Renele. Kogenud koondislase selge eesmärk oli lõppenud EMvõistlustel esikümnesse jõudmine, mis pole mingi utopia. On temalgi on varasematest tiitlivõistlustest korralikke sõite lühirajal (2005 MM – 15. koht).

Tagantjärele ebaedu põhjustele tagantjäreli vastuseid otsides on peast läbi käinud mitmeid mõtteid (muide, meie puhul saab vaadelda kogu koondist üheselt, sest tendentsid olid kõigil üsna sarnased: põhiprobleem füüsiline jõuetus tõusudel).

Ehk oleksime pidanud enne EMI viima läbi mägede laagri kusagil Kesk-Euroopas jõuõimete arendamiseks. Näiteks, valmistudes 2005. aasta septembris Slovakkias peetud väga mägiseks MMiks, käisime kogu koondisega juunis sealsamas laagris. Ja sõitsime seda ratta-o tiitlivõistluste kõigi aegade rängimat lühirada (tõusumeetreid koguni 735 ja ühel etapil maksimaalselt 245 m) kõik väga hästi – 7. Tõnis, 11. Margus ja 15. Rene.

Lühiraja eelsel ööl magasime kõik väga halvasti. Ehk olime eelnevatel päevadel "üle maganud" (magame suurvõistlustel ka päeval), lisaks kimbutasid meid lahtisest aknast öösel tuppa tulnud moskiitod.

Oleksime ikkagi pidanud sprindis startima, tulemusele suurt mõtlemata, just teravuse otsimiseks, hinge lahti saamiseks ning hooaja esimese suurvõistluse stardi eelse pinge mahalaadimiseks.

Lühirajal meie parima tulemusega Tõnise KOMMENTAAR:

„Uskusin enne starti, et olen võimeline sel distantsil võitlema kõige kõrgemate kohtade nimel. Enne starti veel korralik keskendumine ja tuld! Esimene punkt on lihtne, aga sinna jõudmiseks tuleb ära lahendada üks keeruline radade rist. Sõidan sealt sujuvalt läbi ja olen esimeses punktis liider. Teen halva valiku teise punkti, aga olen seal vahetult esikolmiku selja

taga. Enne kolmandat punkti keerab rada ülesmäge, aga paraku hakkab minu võistlus allamäge vedama.

Tõusud tulevad väga raskelt – enesetunne on uimane ja jõuetu. Kuidagi ei õnnestu ka otsuste langetamine, eksin tee valimisel punktidesse 4, 5, 6 ja 9. Korra keerdub mu käiguvahtajasse puuoks, mille eemaldamiseks pean peatuma, aga käigud jätkavad jupsimist kogu võistluse aja.

Finišisse jõudes on tühi(ne) tunne – olen kõvasti pingutanud ja teinud sujuva lugemisvigadeta sõidu, aga paraku ei jõudnud sellega kuskile. Koht 16., kaotus võitjale 4.07. Kokkuvõte: mu enda jõuetus ja kehvad teevalikud valmistasid ootamatult halva üllatuse.“

Pikk rada

Järgmisel päeval oli kavas *Long distance* Castelfiorentinost mõnikümmend kilomeetrit Firenze poole jäävas Montespertolis. Pikale rajale kohaselt oli maastikuvalik veel karmim – tõusud järsemad ja kõrguste vahe suurem. Lisaks lubas ilmateade senisest omajagu kuumemat ilma. Kokkuvõttes töötas kõik see väga rasket katsumust.

Olgugi, et meeste rajal oli pikkust vaid 27,8 km, tuli võistluse käigus võtta pea 1000 tõusumeetrit ning seda taas aeglastel pinnasteedel. Lisaks üsna avatud maastikul saatjaks pilvistust taevast paistev tulikum ja armutult põletav Itaalia päike.

Meestest kinnitas viiekordne maailmameister Mika Tervala selge seljavõidu ja kõigi aegade suurima võidueduga taas, kes on siiani rattaorienteerumise vaieldamatu kuningas. Aasta-aastalt järjest paremat minekut näitava 39aastase soomlase edu teise kauaaegse ratta-o korüfee, tšehh Jaroslav Rygli ees oli koguni 3.27. Järgneva

kolme ja poole minuti sisse mahtus juba kuus meest. Kõiki ülejäänuid, kes Tervalale niivõrd masendavalt alla jäid, lohutab veidi ehk teadmine, et võidumees tegi enda sõnul orienteerumises peaaegu perfektse soorituse, kus unelmate sõidust jäi puudu vaid üks veidi kehvem etapivalik.

Kolmanda koha heitluses löi tund ja kolmveerandi kestnud võistluse lõpuks mitme MM-medali omanik prantslane Jeremie Gillmann taanlast Soeren Strunget vaid nelja sekundiga, jäädes ise hõbemedallistile alla 17 sekundiga. Mõlemad sportlased on tuntud hirmkõvade sõidumeestena. Taanlase tugevusest üks näide. Kuigi Tervala püüdis Strunge raja alguses kolme minutiga kinni, suutis mees eriti raskel, suurtest tõusudest rikkal raja lõpuosal pageda soomlase eest omakorda enam kui minutiga, enne kui ta tegi tagant kolmandasse punkti minekul kaheminutilise teevaliku vea.

Naiste pikk rada (15,0 km) oli samuti karm ning esikolmikusse jõudsid taas vaid tuntud nimed. Võidu võttis selle ala 2002. ja 2005. aasta maailmameister soomlanna Päivi Tommola. Naistest tugevaim rattasõitja, venelanna Ksenja Tšernõhh pidi taas tundma nappi kaotusekibedust, kaotades kulla 13 sekundiga (eelmise aasta MMil oli tal pika raja maailmameistritiitlit puudu jäänud 4 sekundit). Tavaraja valitsev maailmameister, šveitslanna Christine Schaffner võitis seekord pronksi, kaotades võitjale 1.41, ent suutis omakorda 1.39ga edestada tiitlikaitsjat Michaela Gigoni Austriast.

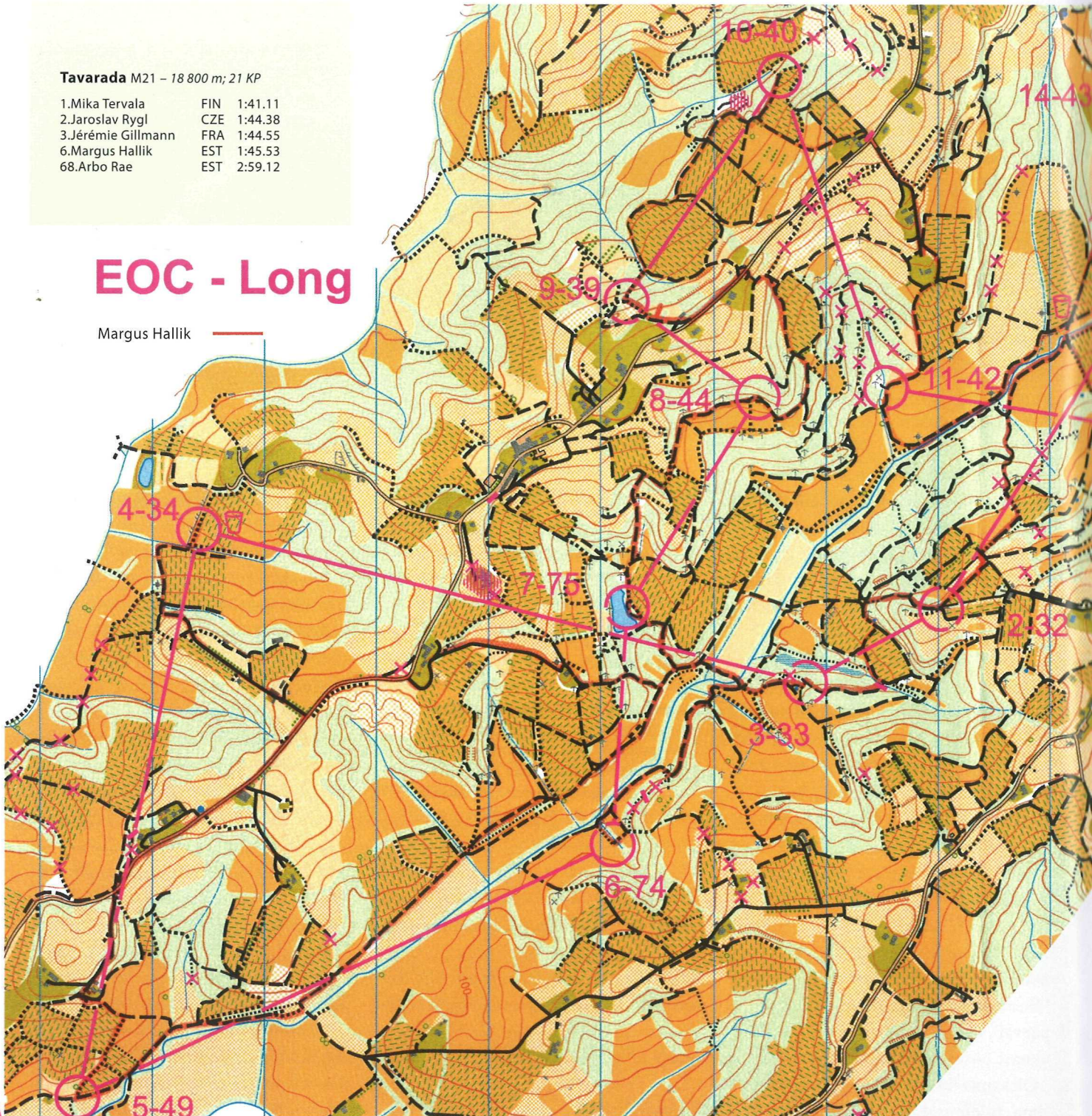
Eestlased. Kuigi pikale rajale startisid kõik koondislased, said lõpuprotokollis

Tavarada M21 – 18 800 m; 21 KP

1. Mika Tervala	FIN	1:41.11
2. Jaroslav Rygl	CZE	1:44.38
3. Jérémie Gillmann	FRA	1:44.55
6. Margus Hallik	EST	1:45.53
68. Arbo Rae	EST	2:59.12

EOC - Long

Margus Hallik

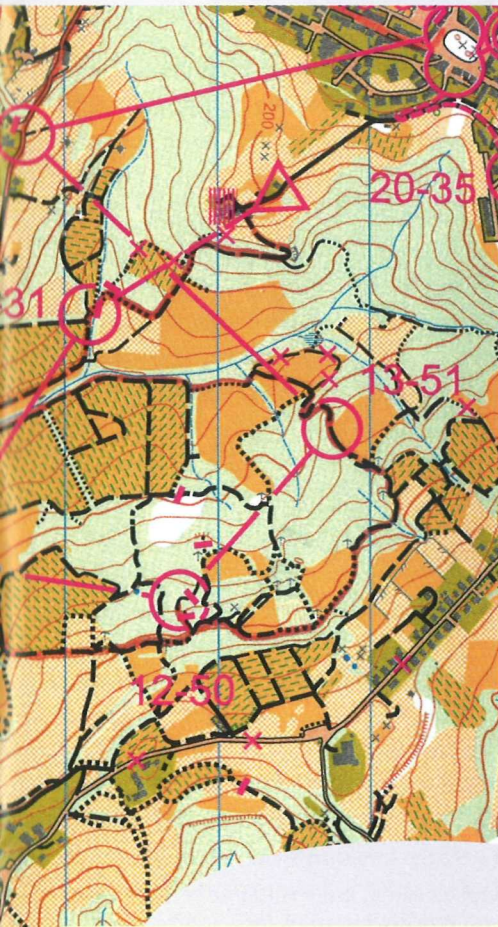
koha kirja vaid kaks meie meest. Margus päästis eestlaste jaoks EM-i oma kuuenda kohaga ja Arbo lõpetas karmi pingutuse 68. positsioonil. Tõnise ja Rene nime taha kirjutati protokoll – katkestanud. Rene, eelmise hooaja sisuliselt vahele jätnuna, läks tavarajale teadlikult poolelijätmise mõtetega. Eesmärgiks oli saada tunnetust järgmisel päeval kõrval oleval maastikul peetavaks teatesõiduks. Tõnise sõidu

rikkus tehniline rike.

Ehkki enne EMI eestlastest maailma edetabelis kõige kõrgemal kohal asunud Tõnis usub oma võimetesse eelkõige lühirajal, on ta oma tugevust näidanud ka pikematel distantsidel, võidutsedes mitmel korral *World Ranking* tavaraja etappidel.

Euroopa meistrivõistluste pikka rada medalivõimaluste jaoks ehk veidi liiga raskeks pidanud mees startis siiski mõttega korrallikuks sõiduks. Raja keskel kukku-

misest tingitud käiguvahetaja väändumise tõttu jäi võistlus kahjuks pooleli. Samas oli ta distantsi esimeses pooles tehtud mitme halva teevaliku tõttu langenud juba kolmandasse kümnesse. Seetõttu polnud tal väga kahju ka rajalt ära tulla. Järgmise päeva teatesõitu silmas pidades oli kehva enesetunnet kurtnud Tõnisel tark tegu oma jõuvarusid säästa. 34 kraadises kuumuses olid kõik pea kahetunnise raja lõpetanud omadega üsna läbi.

kilomeetri kaugusel asuvasse võistluspaika Montespertolisse teiste hulka alles mitu tundi hiljem. Konditsioneeritud autost väljusin napilt tund aega enne oma starti, et ligi 35 kraadises palavuses viibida võimalikult vähe aega. Ratta võistluskorda seadmise, vaatepunkti ja finišisirge põhjaliku ülevaatus ja korraliku soojenduse järel nitsutasin keha külma veega. Olin täielikult valmis kahetunniseks armutuks pingutuseks.

Võistlus ise kulges aga tapvas palavuses väga raskelt. Kindla peale tehtud alguse järel sain kätte juba paar eelstartinut, kellest kolm minutit varem startinud venelane Anton Foliforov jäigi mu ümber tiirlema distantsi lõpuni.

Kokkuvõtteks võib öelda, et orienteerumistehtniliselt tegin tol päeval ühe oma parima tiitlivõistluste soorituse. Vigu kogunes kokku nabi kahe minuti jagu, mida on minu puhul üsna vähe. Kogu pika raja kohta tuli neli paarikümnesekundilist eksimust, millest kaks kannaksin veidi ebatäpse kaardi ja kaks enda tähelepanematusse arvele. Väga rahul olen aga oma teevalikutega, sest kõik strateegiliselt tähtsad etapid suutsin läbida praktiliselt ideaaltrajektoori mööda. Ainult paaril lühemal punktivahel oleksin võinud veel optimaalsemat marsruuti kasutada.

Millega ma aga üldse rahule ei jää, on füüsiline pool, mis on just minu tugevuseks olnud. Olen alati nautinud raskeid olusid ja oodanud suurvõistlustel karme töuse, seekord aga liikusin märke üsna vaevaliselt. Negatiivset tagasisidet andis mitmel korral ligi minutiga pikkadel tõusudel eest ära sõitnud noor venelane Foliforov, kes küll puhtast rattasõidust tulnuna ei valda veel täpset kaardilugemise kunsti.

Vaatepunktis olid kõik võistluse lõpetanud eestlased mind ergutamas. Rene selga valatud suur pudelitäis külma vett andis mulle juurde värskust ja jõudu, alustamaks viimast, karmide tõusudega finiširingi.

Paarikilomeetrise räge lõputõusu järel olid viimased punktid juba Montespertoli vanalinna tänavatel, kuhu meie mehed olid end ühtlaselt ära jaganud, kannustamaks mind valjuhäälselt viimase kilomeetri sekundite mängus. Raja lõpuosa oli meeletu pingutus, kus andsin

endast tõesti kõik, võideldes noore vene ratturiga kogu aja päästva finišijooneni.

Võin öelda, et kuues koht tuli väga ränga võitluse tulemusena. Võitja aega ma sel päeval kindlasti ei näinud, Tervalale kogunes kaotust 4.42. Hõbemedal jäi seekord 1.15 ja pronks 58 sekundi kaugusele.

Hoolimata sellest, et enne suurvõistlust püstitatud eesmärgid jäid täitmata, olen raskelt kulgenud EMile tagasi vaadates rahul, et ma ühegi korraliku tulemuse välja sõitsin.

Oles elanud mitu aastat Itaalias ja osalenud paljudel kohalikel võistlustel, lootsin ma tegelikult lõppenud EMist palju, sest füüsiliselt väga rasked, ent tehniliselt mitte kõige keerukamad maastikud on mulle alati kõige sobivamad olnud.

Muide, itaalia keele oskusest oli pikal rajal kasu. Ühes raja lõpuosa kavalas ja segases kohas teadsin kindlalt, et läbipääsu lubava sildi tagant pöörab ära rajake, mis oli tõesti vaevumärgatav ning millest paljud laskumisel mööda sõitsid.

Lõpetuseks veel üks mõte, põhjendades meie kõigi füüsilist jõuetust lõppenud EMil. Nimelt on peaaegu kõik seni peetud rattaorienteerumise suurvõistlused toimunud sügiseti, kus me oleme alati olnud heas vormis. Praegune, juuni alguses toimunud EM oli aga põhjamaalastele veidi liiga vara, konkureerimaks lõunapoolsete riikide sportlastega, kes saavad rattasõitu trennida muretult kogu talve. Järelikult tasub tulevikus alustada kevadisteks suurvõistlusteks ettevalmistust veelgi varem."

Pikal rajal meie parim olnud Marguse

KOMMENTAAR:

„Unustades kehvalt läinud lühiraja, püüdsin järgmise päeva pika raja võistluseks valmistuda ülimalt professionaalselt. Kuna startisin viimases tugevusgrupis neli tundi pärast esimest rajale minejat, sain magada teistest kauem. Hilise hommikusöögi järel keskendusin üks, rahulikult eesootavaks karmiks võistluseks, püüdes lõõskava päikese eest varjul jahedas kivimajas.

EMil pealtvaatajatena viibinud vanemalt laenatud autoga sõitsin paarikümne

Teatesõit

Võistluste viimasel päeval toimunud teatesõidu võib kokku järgmiselt: tehniliselt oli rada väga lihtne, füüsiliselt aga eelmistest päevadest veelgi nõudlikum. Tõusumeetrid oli ühe kilomeetri kohta protsentuaalselt eelnevatest päevadest palju enam ja osaliselt sõideti tavarajal kasutatud maastikuosal. Sai selgeks, et teatevõistluses maksab enim puhas sõidujõud.

Võrreldes individuaaldistantsidega sai veidi rohkem kasutada tugevapähalisi kattega teid, kus kiirus kasvas kohati väga suureks. Seetõttu pidi siiski hoolas olema, et suurelt hoolt vajalikus kohas ära keerata.

Teatevõistlus

1.Šveits	2:19.10
2.Tshehhi	2:21.14
3.Prantsusmaa	2:21.38
9.Eesti	2:28.36
Rene Ottesson, Margus Hallik, Tõnis Erm	

Teatesõidu ülesehitus võidi planeerida tugevate sõidumeestena tuntud itaallaste endi edulootusi silmas pidades. Oli ju Itaalia kord kodusel MK-etapil Friuli-Venezia-Giulias 2003. aasta sügisel võitnud teatesõidu üsna sarnasel, väga head füüsilist vormi vajanud maastikul.

Maastikuvalikust veel. Ega korraldajatel pole keelatud otsida suurvõistlusteks just omasid soosivaid sobilikke maastikke ja olusid. Seetõttu tuleb kodus võistlevaid võõrustajaid alati karta, isegi kui nad muidu teravaimasse tippu ei kuulu.

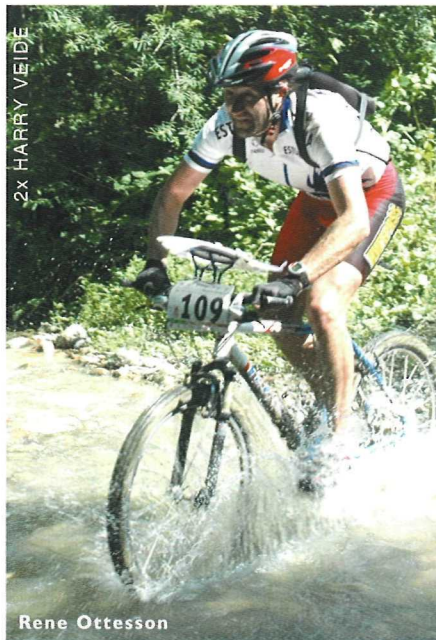
Väga mägisel maastikul oli meestel iga etapi pikkus vaid 13,0-13,8 km sõltuvalt hajutusvariandist. Vastavalt tõusuderikkale rajale jõudsid esikolmikusse vaid Kesk- ja Lõuna-Euroopa mägistest riikidest pärit ratturid. Etteruttavalt olgu öeldud, et senipeetud viiest ratta-o tiitlivõistluse teatesõidust neljal triumfeerinud Soome ei jäänud seekord välja mitte ainult esikolmikust, vaid ei mahtunud isegi kuue hulka.

Võidu võttis mingil määral üllatusena ühtlaselt tugev Šveits, kellel pole küll sarnaselt 1991., 1993. ja 1995. o-jooksu MM-i teatevõistlustel triumfeerinud kaasmaalastele ühtegi säravat tippu, kuid kel on fantastiliselt hea meeskonna hing.

Teisele kohale platseerus seekord suurma ratta-o kandepinnaga maana alati tugev Tšehhi (+2.04), kelle sportlased on sel aastal varasemast veelgi võimsamalt esinenud, mis on seletatav kodus peetavaks MM-iks valmistumiseega. Tšehhid võivad esikoha konkurentsist välja jäämise tõttu kiruda oma teise vahetuse sõitjat Jaroslav Ryglit, kes oskas vahetusallas kaks minutit hiljaks jääda. Pronksmedalid kuulusid sedakorda tõusvas joones sõitnud prantslastele (+2.28), kelle esimese vahetuse sõitja lõpetas alles 14. kohal.

Prantsusmaa kahe viimase vahetuse ülitugevad ratturid Matthieu Barthelemy ja Jeremie Gillmann suutsid aga teha imesõitu ja võimsate aegadega tõsta võistkonda oluliselt.

Võõrustajate lootused purunesid avavahetuses. Nende individuaalistsididel

parim Ivan Gasperotti kukkus õnnetult selja paigast viimasel kilomeetril kiirel ja kurvilisel laskumisel. Viimase 400 meetri läbimiseks kulus tal kuus ja pool minutit ning sellega olid itaallased konkurentsist väljas. Võistluse kokkuvõttes alles 11. koht, maade arvestuses meie järel üheksandad.

Naiste arvestuses (etapid 9,6-9,8 km) käis aga viimase vahetuse lõpuni pinev heitlus tiitlikaitsja Soome ja eelmisel EMil ebaõnnestunud Prantsusmaa vahel. Aurelie Ballot suutis kaaslaste poolt välja sõidetud edu hoida ning nii pidi mõlemal individuaalistsidil võidutsenud Päivi Tommola nabi 11 sekundiga tunnistama prantslannade paremust.

Omakorda põnev lahing peeti kuus minutit hiljem kolmanda koha pärast – siin suutis kogunud Michaela Gigon tuua austerlannadele pronksmedalid, edestades 9 sekundiga tšehhitar Hana Hancikovat. Tšehhide tulevikulootusel Hancikoval oli täita vastutusrikas roll Sel EMil D20 klassis kõik individuaalkullad võitnud ja lõppenud talvel suusa-o juunioride maailmameistriks kroonitud neuu pandi teatepäeval sõitma koguni oma riigi esindusvõistkonna viimast vahetust. Austria naiskonna taktika oli aga sarnane paljudele varasematele suurvõistlustele – esimese kahe vahetuse sõitjad peavad kaotama liidritele võimalikult vähe, et tagada ankruetapiks soodne stardipos-

sitsioon naiste suurimale supertähele ja kolmekordsele lühiraja maailmameistrile Gigonile, kes siis kõike mängupanevalt sõidab mööda nii paljudest, kui jaksab.

Eestlased. Teatesõidule läksime vastu kõrgete lootustega, sest erinevalt eelmisest aastast oli meil taas võistkond, kellega võis võistlustules heidelda kõigiga medalite eest. Sama koosseisuga (Rene-Margus-Tõnis) olime kaks aastat tagasi samuti suurtes mägedes toimunud Slovakkia MMil tulnud teatesõidus viiendale kohale. Tookord tundus see 25 riigi ja 42 võistkonna seas pigem ebaõnnestumise kui õnnestumisena. Seejuures on Rene sel aastal taas suurde sporti tagasi tulnud eesmärgiga toetada teatesõituses viimastel aastatel maailma ratta-o eliiti kuulunud Tõnist-Margust.

Käesoleva EM-i finišis olime aga riikidest kaheksandad ja üldse üheksandad (+ 9.26), kusjuures saavutatud koht oli täpselt sama, mille sõitsime eelmise aasta Poola EM-il teates välja Arbo osalusel.

Võistlejad kommenteerivad.

Avavahetuselt üheksandana (+4.40) tulnud **Rene:**

“Kuigi tegin väikeseid vigu, oli just füüsiline alajäämine see tegur, mistõttu kaotus nii suureks kasvas. Orienteerumistehniliselt kergel, aga see-eest füüsiliselt väga raskel rajal arendasid tugevad ratturid ees meeletut tempot, millega mina kahjuks kaasa ei suutnud minna.”

Teises vahetuses rajale tuisanud Marguse ülesandeks oli võistkonda võimalikult palju tõsta, kuid korraliku alguse järel tegi ta raja keskel kaks suurt viga, millega kaotas kokku üle kolme minuti ning mitu juba kinnipüütud konkurenti libisesid taas eest ära. Oma vahetuses kümnendat aega näidanud Margus kaotas liidritele juurde veidike alla nelja minuti, säilitades siiski üldarvestuses üheksanda koha, kuid kokkuvõttes olime esimesest tol hetkel maas juba 8.36.

Margus:

“Eelmise päeva karmi pika raja pingutuse järel tundsin kergelt jõuetust ning ka emotsionaalset pingelangust, kuid sundisin end teateks siiski kokku võtma. Kahju, et raja keskel kahel alamäe

Lõppenud EMil Itaalias suutis meie meestest teates tippkonkurentsi väärilise sõidu teha vaid Tõnis. Meeskonna oli seekord suutnud välja panna 20 riiki, kellest üheksa asus starti kahe võistkonnaga.

etapil tehtud vigade tõttu läks kaduma võistkonna esikuuiku koht. Ehk olen mitmetel viimastel tiitlivõistlustel läinud teadet sõitma liialt enesekindlalt ning riskeerivalt, sest varasemalt olen kindla peale sõites suutnud mitme suurvõistluse konkurentsis näidata teatesõidus päeva TOP-3 hulka kuuluvat aega."

Eestlastest ankruetappi sõitnud Tõnis näitas tippmehele omast minekut ning viimase vahetuse viienda ning üldse päeva seitsmenda ajaga kaotas ta võitjatele kogu etapi jooksul lisaks vaid 50 sekundit. Siiski olid vahed juba eesolijatega piisavalt suured ja vaatamata väga heale sõidule ei õnnestunud Tõnisel võistkonna kohta enam parandada.

Tõnis:

"Olen oma eelmiste päevade soorituste põhjal vägagi mures, sest minu kanda oli vastutusrikas kolmas vahetus. Kuid rajale sõistes sai selgeks, et täna oli võistlemas hoopis teine mees – jõudu jätkus ja mõte oli selge. Tegin ideaalse võistluse! Sõitsin läbi pikemad ja lisatõusuga hajutused, tulemuseks päeva seitsmes aeg, aga keskmise kiiruse poolest olin sel päeval ilmselt kolme parima hulgas. Õnneks taastas teatevõistlus ka kadunud enesekindluse."

Kõrge koht teatevõistlusest oli kogu Eesti koondise üks eesmärke EM-ilt ja kuna me seda ei täitnud, siis võib lugeda teatesõidu selgelt ebaõnnestunuks. Maade arvestuses oleme veel tagapool olnud ainult 2002. aasta MM-il Prantsusmaal, kui lõpetasime teatesõidu 10. kohaga.

Erinevus aastatel 2004–2006 kolmel MMil järjest teatesõidus esiviisikusse jõudnud Eesti meeskonnaga oli seekord selles, et kõigil neil eespool mainitud kordadel suutis vähemalt kaks meest kolmest teha väga hea sõidu, seekord aga vaid ainult üks. Püüsi me kindlasti pöösasse ei viska! Selle hooaja tähtsaim tiitlivõistlus – MM on alles ees ja ega meie oskused pole kuhugi kadunud.

Veel elust-olust

Suure töö võistlejate heaolu tagamisel tegi ära meie ratta-o koondise eestvedaja Arbo, kes varustuse kohaletoometamiseks sõitis Tallinnast Kesk-Itaaliasse ja tagasi maad mööda oma autoga, läbides üksi roolis olles kokku 6000 km, samas kui võistlejad saabusid kohale lennukiga.

Ka elamise üle ei saa nuriseda – meie käsutuses oli suur teise korruse apartement ühes väikeses suurepärase vaate ja hiiglasliku välibasseiniga villas Castelflorentinos paari kilomeetri kaugusel mäel asuvas Varna külakeses. Itaalia pakutavatest hõrgutistest söögi tegemisega saime ise hakkama.

EM-il tekitasid furoori edevate kirjadega Eesti koondise särgid, mis olid näiteks avaseremoonial paljudele pildistamisobjektiks ja lõpubanketil hinnatud vahetuskaubana. Olgu tõe huvides mainitud, et tegelikult lootsime tähelepanu püüda ikkagi oma tulemustega.

Lõpetuseks veel Euroopa meistrivõistlustel valitsenud väga vaheldusrikkast ilmast. Kui allakirjutanu mäletab Itaalias elatud perioodist kahe aasta eest Castelflorentinos peetud Itaalia ratta-o karikavõistlustest meeletut kuumust ja lõõskavat päikest, siis selle EMI alguses saime tunda hoopis vihmasid ilmu. Mitu päeva olid vihmasajud sarnase stsenaariumi järgi – ilusale hommikupoolikule järgnes lõuna ajal paduvihmahoog, kus kõik eelnevalt aurustunud vesi looduse ringkäiguna

taas maha sadas. Kuna aga tugevamate grupp stardib tavaliselt kõige hiljem ja just lõuna paiku, oli palju kavaldamist stardigruppidesse loosimisel, kus ka paljud tugevamad lasid end meelega nõrgemasse gruppi määrata. Viimasel kahel päeval said võistlejad siiski tunda itaalia suvepäikese põletavat kuumust.

Põnevaid fakte

Korraldajad olid radadel huvitavamate variantide tekitamiseks mõnede teede ja radade kasutamise lihtsalt ära keelanud. Sellist lähenemist polegi varem eriti ette tulnud.

Itaallased kodusel EMil küll medaliteni ei jõudnud, kuid veteran Ivan Gasperotti 6. kohta lühirajal (medalist jäi puudu 21 sekundit) võib lugeda siiski korralikuks tulemuseks. Lõppenud ratta-o EMil startis naiste arvestuses Itaalia koondises ka üks nende suveorienteerumiskoondise tippe Laura Scaravonati, kelle parim tulemus o-jooksus on olnud MK 15. koht.

Venelanna Ksenja Tšernõhh, kes on viimastel ratta-o tiitlivõistlustel mitmeid medaleid võitnud, hoiab hetkel Rahvusvahelise Jalgrattaliidu (UCI) edetabelis naiste mägirattasõidus 68. kohta. Venemaa teise numbrina on ta kindel kandidaat osalemaks Pekingi suveolümpiamängudel. Pool talve Küprosel veetnud moskvalanna on sel hooajal osalenud kolmel viiest seni peetud MKetapist ning Euroopa meistrivõistlustel Türgis saavutas ta 25. koha. Maaailma TOP-500 hulgas figureerib veel mõni rattaorienteeruja.

Motiveerimaks Eesti rattaorienteerujaid järgnevatel suurvõistlustel paremini esinema, sõlmis meie võistkonna juht Arbo EM-i lõpubanketil kihlveo taanlastega, kes sarnaselt eestlastele on viimastel ratta-o tiitlivõistlustel järjepanu neljandaid-viendaid-kuuendaid kohti noppinud. Kihlveo teema: kumma riigi sportlased jõuavad ennem tiitlivõistluste medalini? Kaotajate osaks jääb võitjatele välja teha nädalane treeninglaager oma kodumaal. 🏊

Laskeorienteerujate MM toimub Soomes Lahtis

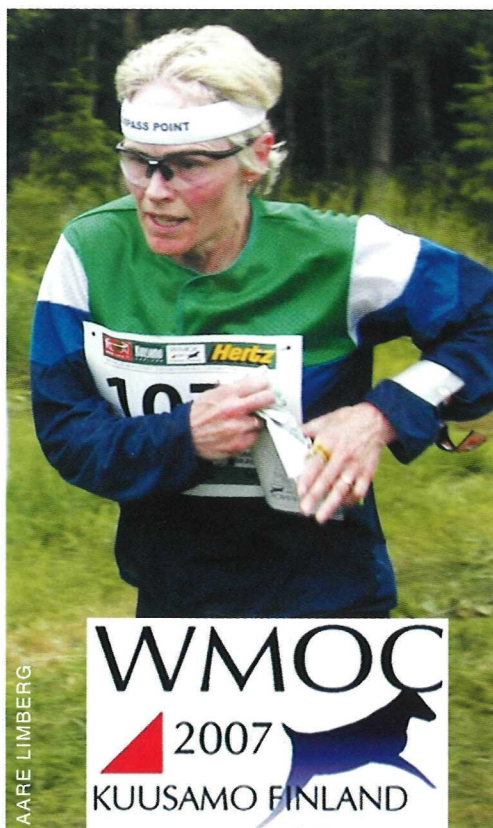
Eesti laskeorienteerumise koondis võistleb Lahtis 9.- 12. augustini toimuvatel MMvõistlustel koosseisus Armo Hiie (sprint, tavarada, teade), Tarvo Klaasimäe (sprint, tavarada, teade), Janek Lauter (sprint, teade), Tõnu Lauter (sprint, teade), Helen Rohtla (sprint, tavarada, teade), Kadri Kuusk (sprint, tavarada, teade), Karmen Alnek (teade) ja Airi Alnek (teade). Meestest on varus Kalev Ermits (teade).

Eelmisel aastal Haanjas toimunud MMil jäi Eesti koondise parimaks meeskonna kolmas koht teatejooksus.

10. augustil joostakse Lahti lähedal Orimattilas sprindivõistlus, 11. augustil toimub Hollolas tavarajavõistlus ja päev hiljem samas teade.

Veteranid selgitasid parimaid polaarjoone taga

Veteranide maailmameistrivõistlused peeti 7.-14. juulini Soomes Kuusamos. Naiste N45 klassis võitis hõbemedali Marje Viirmann (pildil).

AARE LIMBERG

Euroopa MV rogainis

Lätis, Smiltene lähistel toimunud 24tunnise rogaini Euroopa meistrivõistlustel saavutasid Marje Viirmann, Eduard Pukkonen ja Mati Preitof segavõistkondade arvestuses pronksmedali olles ühtlasi parim veteranidest segavõistkond.

4th European Rogaining Championships

Smiltene, Latvia 28.-29.07.2007

Winners

Men Junior			
1	[RUS] Sergey Doronin, Maksim Borisov	23:31:56	355
2	[LAT] Toms Purgailis, Ansis Šinke	23:53:05	346
3	[LAT] Roberts Krastiņš, Mārcis Bogdanovs	23:45:29	343
Men Open			
1	[RUS] Gavrilov Evgeny, Evgeny Dombrovskiy	23:08:55	455
2	[CZE] Miroslav Seidl, Petr Boranek	23:19:01	455
3	[RUS] Oleg Kalinin, Sergey Yashchenko	23:46:03	435
Men Super Veteran			
1	[LAT] Ilgonis Krūmiņš, Jānis Biezais	23:51:20	326
2	[EST] Johannes Tasa, Arvo Kivikas	23:54:17	324
3	[RUS] Alexander Lisenenkov, Evgeny Emelyanov	23:20:06	317
Men Veteran			
1	[LAT] Jānis Nāgelis, Pēteris Zariņš	23:39:29	409
2	[LAT] Aivars Mihailovs, Nikolajs Lucāns	23:17:34	372
3	[LAT] Jānis Virbulis, Edgars Ruža	23:40:41	355
Women Junior			
1	[RUS] Sokolovskaya Evgeniya, Drondina Mariya	23:39:35	156
2	[LAT] Katrīna Kosmačeva, Madara Freimane	23:33:47	111
Women Open			
1	[LAT] Baiba Ozola, Alīda Ābola	23:17:41	382
2	[FIN] Hovi Miia, Isoniemi Tiina	22:44:32	321
3	[LTU] Rasa Ivanauskaite, Kristina Maseviciute	23:55:43	288
Women Super Veteran			
1	[LAT] Māra Bolšteina, Velta Zjatkova	22:48:59	168
Women Veteran			
1	[LAT] Baiba Ozola, Alīda Ābola	23:17:41	382
2	[EST] Riina Laev, Maris Roosipuu	22:33:38	273
3	[LAT] Gunta Lebedoka, Iveta Zāgere	23:41:22	236
Mix Junior			
1	[LAT] Uģis Kampuss, Dace Buža	22:18:09	297
2	[LAT] Jānis Tamužs, Zigmārs Gailis, Liene Veispale	23:53:51	290
3	[LAT] Kaspars Viksne, Vieda Lūsa, Nauris Spalviņš	23:22:00	284
Mix Open			
1	[RUS] Nikolay Bondar, Elena Bondar	23:50:39	439
2	[LAT] Ainārs Skrūbis, Anita Liepiņa	23:35:19	412
3	[EST] Eduard Pukkonen, Marje Viirmann, Mati Preitof	23:51:26	399
Mix Super Veteran			
1	[FIN] Hillevi Syväterä, Pekka Syväterä	23:57:39	199
2	[FIN] Kari Hovi, Ritva Mononen	23:19:10	185
3	[LAT] Rudīte Šterna, Ilmārs Limbēns	12:02:51	168
Mix Veteran			
1	[EST] Eduard Pukkonen, Marje Viirmann, Mati Preitof	23:51:26	399
2	[EST] Pilvi Heli Vettik, Andres Minn	23:04:31	373
3	[LAT] Inguna Čākure, Pēteris Ivāns, Rainers Meiers	22:56:21	343

Võistlemas

Eesti koondis juunioride MMI
Esireas vasakult: Eleri Hirv,
Grete Gutmann ja Kati Rooni.
Tagareas vasakult: treener
Vallo Vaher, Timo Sild,
Lauri Tammemäe ja Martin
Simpson.

teisel pool MAAKERA

GRETE GUTMANN

28. juuni varahommikul kogunes kamp entusiastlikke noori Tallinna lennujaama, et alustada umbes 40 tunnist reisi teisele poole planeeti Maa, kus sellel aastal toimusid juunioride maailmameistrivõistlused. Kõrgete ootuste ja eesmärkidega astusime lennukisse, et pea kaks ööpäeva hiljem Sidney's maanduda. Kaks nädalat kängurudemaal töotasid tulla äärmiselt põnevad ja sündmusterohked.

Meie esimene sihtpunkt oli Sidney't paarsada kilomeetrit sisemaal asuv väikelinn Orange, MMi eellaagri asukoht. Kogu bussirahva rõõmuks nägime juba sinnaõidul esimesi kängurusid ning jõudsime vasakpoolsest liiklusest hoolimata õnnelikult kohale. Elukohaks saime Kinross Wolaroi kooli ühiselamu, kuhu esimesel päeval ajavahest ning reisist räsituna jõudes soovisime vaid puhaste linade vahele vajuda ja end välja magada.

Väsimusest hoolimata suundusime pärastlõunal esimesse trenni kohalikul sprindikaardil. Järgnev nädal mööduski maastike, ajavahe ning kliimaga harjudes. Kliimaga seetõttu, et Austraalias on hetkel talv ja veel milline talv! Lühikesed püksid

võisime heaga kotipõhja peita ning kadedada neid, kes olid osanud talvejoped kaasa võtta. Austraallased ise on aga taolise ilma üle äärmiselt õnnelikud, kuna viimastel aastatel on seal valitsenud põud ning lund pole vist enam ammu nähtud.

Maastikud osutusid aga parajaks päklikliks kõigile, kes on Skandinaavias vähem jooksnud. Kive, suuri ja väikeseid, oli seal kõigil kaartidel ning taolistel aladel jooksmine nõudis suurt osavust kõigilt, kellele nende hüppeliigesed ning muud kehaosad armsad olid. Muidu iseloomustas metsa kiire läbitavus, teede puudumine ning enamuses võrdlemisi kõrged mäed.

Kohalikest vaatamisväärustest õnnestus meil ära näha piirkonna uhkeimad koopad, kõrgeim tipp ja odavaim interentipunkt, mis juhtumisi oli ka linna kurikuulus poksiklubi, lisaks veel parim hiina restoran ning *Pizza Hut*. Proovimata jäi austraallaste enda kiirtoidurestoran *Hungry Jack's* ning Ühendriikidest pärit KFC. Toitlustusasutustele pöörasime nii

palju tähelepanu seetõttu, et austraallastel on kombeks süüa lõunaks võileibu ning jogurtit ning kahe nädala jooksul muutus see meile liialt üksluiseks.

Reedel kolisime aga võistluskeskusesse, mis asus Orange'st veel 150 km sügavamal sisemaal, Dubbos. Võistkonnad mahutati motelli ning MM võis alata. Laupäevane *model event* pakkus ainult positiivseid elamusi, kuna maastik oli tunduvalt paremini haaratav kui laagri ajal kogetu. Samas piirkonnas pidid toimuma ka võistlused.

Pühapäevane sprint viis võistlejad aga maailmakuulsasse *Western Plains Zoo'sse*, kus eestlastest jooksid poistest kõik: Martin, Timo ja Lauri ning Grete. Rada kulges loomaaias puuride vahel ning oli tehniliselt üllatavalt lihtne, kuna puudusid linnasprindile omased tupikud ning ületatavad/ületamatud aiad. Poiste 3,3 km rajal saavutas Lauri parima eestlasena 11. koha, kaotades esikolmikule vaid 17 sekundit. Ka Timo tegi hea soorituse

ning lõpetas 16. kohaga. Tüdrukute 2,7 km rajal oli Grete 17., kaotades võitjaile veidi üle minuti.

Tavarada osutus aga nii tehniliselt kui ka füüsiliselt enamusele koondisest liiga raskeks ülesandeks. Ülidetailsel maastikul oli 1:15000 mõõtkavaga kaardilt jooksu ajal ütlemata raske vajalikku informatsiooni saada ning ka tõusumeetrite arv oli tunduvalt suurem, kui oleme harjunud. Tulemuseks olid mitmed vead ning raja lõpupoole ka liigne väsimus. Ainukesena tegi korraliku jooksu Timo, kes oli Austraalias veedetud aasta jooksul saanud maastikega põhjalikumalt tutvuda ning seega tundis end ka kodusemalt. Kaksikvõidu võtsid nii poiste kui ka tüdrukute klassis norralased, kes järgnevatelgi päevadel jooksid hästi.

Lühiraja kvalifikatsioon ning lühirada toimusid tavarajale sarnasel maastikul, kuid mõõtkavaks oli 1:10000, mis tunduvalt parandas kaardi loetavust ning tõusugi oli vähem. Kvalifikatsioonis tegi meile positiivse üllatuse Timo, kes oma jooksu võitis. Kokku sai edasi 4 eestlast, A finaalist jäid välja vaid Kati ja Martin. Finaalpäeval aga sai saatuslikuks vigade suur hulk ning parimaks tulemuseks jäi Timo 11. koht.

Teatepäeval langes temperatuur lausa nulli lähedale ning sooja hoidmiseks tuli selga panna kõik kaasavõetud riided ning seejärel inimpendar moodustada. Eelmise aasta kõrget kohta aga hoida ei suudetud

ning poisid lõpetasid võistluse 12. kohal, tüdrukud olid 15.

Austraalias veedetud nädalad olid kindlasti sündmusterohked ja põnevad, kuid ka õpetlikud. Kogesime täiesti teistsugust kultuuri, nägime, kuidas vesi läheb kraanikausist valepidi alla ning tunnetasime austraallaste külalislahkust, mida iseloomustab hästi lause „*Ngadhu gawambanna ngindhugir Wiradjuri garai.*” 🎵

Timo sprindivõistlusel.

2x GRETE GUTMANN

Juunioride MM Dubbos, Austraalias

– treeneri kommentaar

Selle aasta juunioride orienteerumisjooksu MM toimus Austraalias Dubbos, mis esitas tavapärasest suuremaid väljakutseid ka koondise treenerile. Varem polnud meie juuniorid sellise ajavahega (7 tundi) piirkonnas võistelnud. Lisaks veel pikk lennureis (kokku 40 tundi) ning tundmatud maastikud.

Kõik see nõudis palju põhjalikumat ettevalmistust reisiks – tuli end kurssi viia teise ajavööndisse reisimise eripäradega ning teada, kuidas võib kõige valutumalt üle elada 40tunnine reis Austraaliasse. Selleks tuli minulgi veel koolipinki nühkida, mõnedel selleteemalistel loengutel viibida ning ka kirjandusest abi otsida. Usun, et õpipoiisiamet õnnestus ja selles osas küll mingeid tagasilööke või puudusi ei täheldanud.

Austraaliasse saabusime 8 päeva enne esimest võistluspäeva (füsioloogid ütlevad, et iga ajavöötmee tunni kohta tuleks 1 ööpäev varem kohale minna). Seega meil oli veel üks päev varukski. Lisaks aklimatiseerumisele oli oluliseks varem Austraaliasse mineku põhjuseks maastike ning kaartidega kohanemine. Ei olnud ju meist kellelgi varasemat võistluskoge-

Eleri maastikul.

must nendel maastikel (ka Timo ei olnud oma Austraalias viibitud aasta jooksul selles kandis viibinud). Meil oli maastike kohta infot ainult niipalju, kui seda oli näha näidiskaartidel ja ametlikust maastikuinfost võistluste kodulehelt. Nagu kohapeal selgus, olid maastikud enamuse jaoks hoopis teistsugused ettekujutatust.

Maastikud olid ülikvised ning füüsiliselt väga rasked. Kui kaartegi vaadata, siis torkab kohe silma meeletu kivide hulk ja alles seejärel kõik muu oluline. Tegelikult oli meie mõistes kive maastikel oluliselt rohkem ning sportlastele oli tõsine katsumus paljude kivide seast just see õige välja valida, mille juures oli väga sageli ka kontrollpunkt. Lisaks tuli veel osata võimalikult kiiresti mööda kive joosta ning seda sageli lõpmatuna tunduvast nõlvast üles või alla.

Ühesõnaga, tegu oli maastikuga, mida Eestis kogeda pole võimalik, aga loomulikult ei saa see olla vabanduseks, kui rääkida võistlustulemustest. MMile minev sportlane peab olema võimeline kohanema igasuguse maastikuga ja igasuguses olukorras! Samuti peab olema treenitus MMi vääriiline. Meie sportlastel esines paraku puudujääke igas valdkonnas.

Pragueks, kui on juba mõni aeg MMist möödud ja esimesed analüüsid tehtud, võib kommentaariks ütelda, et maastikega kohanemiseks oluks vajalik tunduvalt pikem aeg (tegime eelnevalt 6 treeningut sealsetel kaartidel). Samas, ajavahega kohanemiseks oleks piisanud ka näiteks kuuest päevast.

Kaheksapäevane võistluste ootamine hakkas lõpuks juba tüütavaks muutuma. Treenerina tajusin võistluste alguseks teatavat koduigatsuse tunnet ning sellest tekkisid omakorda keskendumise probleemid ning mõningane tahtejõuetus ja vastumeelsus pingutuseks. Siinkohal tuleb aga mainida, et ka kõik ülejäänud võistkonnad olid Austraalias sama aja ning enamuse neist esimest korda (v.a. mõned rikkad orienteerumismaad). Kõigile sportlastele oli teada, mis ees ootab ning et MMiks keskendumine ja kõigi nüanssidega arvestamine peab alguse saama juba enne Eestist lahkumist.

MMile minev sportlane peab olema vaimselt ja füüsiliselt nii tugev, et ei lase end võistlusvälistest detailidest häirida. MMiks valmistumine algab hiljemalt aasta enne võistlust, mitte paar nädalat enne, kui koondis moodustatud on. Seda ma ei taha ütelda selle aasta koondise kohta, kes tegelikult olid kõik Austraalia MMi oma peamiseks eesmärgiks võtnud juba rohkem kui aasta tagasi, aga puudujääke esines sellegipoolest.

Mina treenerina sain sellelt MMilt veel kord kinnitust, et kui tahta korralikku võistlustulemust, tuleb eelnevalt käia kohalike oludega tutvumas vähemalt korra, veel parem paar korda – elada samas linnas, kus võistluskeskus asub ja käia võimalikult sarnastel maastikel treenimas. Sportlane tunneks siis end võistluspaigas kodusemalt ja puuduksid võimalikud üllatused, mis võistlemist võiksid häirida. See meetod töötas väga edukalt eelmisel aastal Leedus, paraku Austraalias see kalliduse tõttu ei olnud võimalik. Loodan, et enne järgmise aasta Rootsi MMi suudame Göteborgi sportlaste jaoks võimalikult koduseks ja meeldi-

vaks linnaks teha.

Veelgi tähtsam, kui seda on kohanemise- ja keskendumisvõime, on treenitus. Minule isiklikult on kogu aeg tundunud ja tundub pärast selle aasta MMi veelgi rohkem, et ilma hea füüsilise vormita (jooksuvõimeta) pole orienteerumises midagi teha. Sa võid kaarti lugeda teab kui hästi, kui aga joosta ei jõua, pole ka tulemust. Kui väsid, tulevad ka vead. Selles olid meie noortel kõige suuremad probleemid. Siit sain kinnitust, et järgmisi aastaid silmas pidades tuleb oluliselt rohkem rõhku panna jooksuvõime arendamisele ja treeningute kontrollile koondise treeneri poolt.

Nüüd veidi võistlustest

Enne MMi olime arutanud, et kohad esimese 30ne hulgas on kõik õnnestumised. MMi lõpuks oli meil 5 kohta esimese 20ne hulgas. Kui välja jätta eelmise aasta suurepärase MM, olid tulemused võrreldes varasemate aastatega täitsa head. Üldist pilti tumestas vaid kohtade arvukus võistlejate rivi teises pooles.

Võistluste avaalaks oli sprint, mis kujunes eestlastele üle ootuste heaks. Lauri (12.), Timo (16.) ja eriti Grete (17.) esinemised olid suurepärased. See oli oluliselt parem, kui eelmisel aastal ning tõestas, et eestlased suudavad ka sprinti joosta. Loodan, et järgmisel aastal enam Eesti koondises sprindist loobujaid pole.

Mina igatahes nii head esinemist sprindist ei oodanud. Olen arvanud, et Eesti koondistel on parimad võimalused lühi- ja tavarajal kõrgeid kohti saavutada. Aga neil aladel suutis kõrgete kohtade nimel võidelda ainult Timo. Tasuks mõlemal alal 11. koht. Treenerina ütlesin, et väga heast jäi puudu üks koht. Timo puhul oli parema tulemuse saavutamisel takistuseks tavarajal füüsiline vorm ning lühirajal vead raja alguses.

Teiste kohad ülejäänud individuaalaladel oli kindlasti neile endilegi pettumus. Treenerina olen arvamusel, et põhiprobleemid peituvad kõiges eelnevates lõikudes kirjeldatus (füüsiline võimekus, mille kustumisel palju vigu, keskendumine, kohanemine võistlusoludega jne.).

Teatevõistluse kohad kujunesid taas sellisteks, millised need on olnud ka enne eelmise aasta edukat Leedu MMi. Poistel oli võimalus poodiumile tõusta, aga paraku oskas just Timo oma MMi suurimad vead teha teatejooksus.

Vaatamata antud kirjatüki suhteliselt pessimistlikule toonile, olen optimistlik ja lõpphinnang MMile on ikkagi positiivne. Enamus tänastest koondistlastest on juuniorieas ka järgmisel aastal ning usun, et Rootsi on meie jaoks palju õnnelikum paik. Ootusi kruvis üles kindlasti ka Timo O-ringeni võit. Igatahes on kõik tänased koondislased lubanud palju tõsisemalt suhtuda treeningutesse ja kõigil on soov järgmisel hooajal näidata uut kvaliteeti. Loodetavasti nad oma sõna ei murra!

Juunioride koondise treener-esindaja
VALLO VAHER

Tartus, 05.08.2007.a.

TULEMUSED

Sprint

M20, 3,3 km, 18 KP

1.Vojtech KRAL	CZE	13.59
2.Olav LUNDANES	NOR	14.05
3.Ivan SIRAKOV	BUL	14.23
12.Lauri TAMMEMÄE	EST	14.40
16.Timo SILD	EST	14.43
65.Martin SIMPSON	EST	16.24

W20, 2,7 km, 17 KP

1.Eva SVENSSON	SWE	13.19
2.Sarka SVOBODNA	CZE	13.20
3.Maja ALM	DEN	13.23
17.Grete GUTMANN	EST	14.28

Tavarada

M20, 11,1 km, 27 KP

1.Olav LUNDANES	NOR	71.30
1.Eva SVENSSON	NOR	74.05
3.Christian BOBACH	DEN	75.31
11.Timo SILD	EST	78.41
62.Lauri TAMMEMÄE	EST	90.00

W20, 7,2 km, 16 KP

1.Siri ULVESTAD	NOR	60.47
2.Kine Hallan STEIWER	NOR	61.13
3.Heini SAARIMAKI	FIN	61.48
41.Eleri HIRV	EST	72.56
56.Grete GUTMANN	EST	78.11
76.Kati ROONI	EST	90.29

Lühirada

M20 A, 4,5 km, 22 KP

1.Olav LUNDANES	NOR	23.15
2.Petter ERIKSSON	SWE	23.59
3.Martin HUBMANN	SUI	24.02
11.Timo SILD	EST	25.58
43.Lauri TAMMEMÄE	EST	29.16

W20 A, 3,6 km, 21 KP

1.Jenny LÖNNKVIST	SWE	22.07
2.Ida Marie BJØRGUL	NOR	23.41
3.Tatyana MENDEL	RUS	24.32
3.Saila KINNI	FIN	24.32
44.Eleri HIRV	EST	29.41
48.Grete GUTMANN	EST	30.11

Teade

Mehed	
1.CZE 1	129:47
Stepan KODEDA	43.30
Jan BENES	43.40
Adam CHROMY	42.35
2.NOR 1	130.57
Torgeir NØRBECH	44.54
Magne DÆHLI	43.16
Olav LUNDANES	42.46
3.LAT	134.30
Mikus ZAGATA	43.31
Kalvis MIHAILOVS	46.06
Anatolijs TARASOV	44.52
12. EST	140.46
Lauri TAMMEMÄE	45.43
Martin SIMPSON	48.09
Timo SILD	46.54

Naised

1.NOR 1	101.49
Kine Hallan STEIWER	34.34
Silje JAHREN	33.15
Siri ULVESTAD	33.59
2.SWE 1	101.49
Eva SVENSSON	33.58
Sara ESKILSSON	34.06
Jenny LÖNNKVIST	33.44
3.SUI 1	103.05
Sara WÜRMLI	34.39
Judith WYDER	35.06
Sabine HAUSWIRTH	33.19
15. EST	117.59
Eleri HIRV	36.41
Kati ROONI	40.40
Grete GUTMANN	40.38

EOLi noortelaager

Otepääl

Orienteerumine on muutunud popiks spordialaks. Tallinna neljapäevakud neljapäevakuteks, aga orienteerumislüüdi eestvedamisel juba traditsiooniks muutunud noortelaager iseloomustab spordiala arengut kõige selgemalt. 2007. aastal Otepääl 18.-22. juunini toimunud laager meelitas kohale 112 last ja seda peaaegu olematu reklaamiga.

MIHKEL JÄRVEOJA

Tõsi, **ega** 7aastane, nagu kõige nooremad laagrilapsed olid, ise laagrissetuleku üle ei otsusta. Seetõttu on just vanemate orienteerumissõbralikkus see, mis lapsi laagrisse tõukab. Kuigi paljude laste vanemad olidki aktiivsed orienteerujad, oli rõõmustav, et laagris osales ka Eesti orienteerumiselule mitte väga tuntud perekonnanimega lapsi.

Kuna laagriliste vanus varieerus 7-19aastasteni, võib ette kujutada et laagri ülesehitus ja sujuv korraldus olid raskemad ruutvõrrandi lahendamisest. Laagriülem Raivo Rõõm OK Ilvesest oli enda ümber koondanud ka abiliste/treenerite väe, kes kõik omakasupüüdmatult ja rõõmsalt tegutsesid ühe eesmärgi nimel – et lastele jääks laagrist ilus ja sportlik mälestus.

Esimese päeva hommikul valitses Otepäa gümnaasiumi ees küll paras kaos, ent veidi aja pärast lahterdati kõik orienteerumiskogemuse, vanuse, asjalikkuse ja teistegi parameetrite järgi erinevat värvi rühmadesse.

Igale rühmale näidati ette nende treener, kelle seelikusabast või püksisäärest võisid lapsed kinni hakata ja küsida kõike vajalikku. Tihtipeale koosnesid need küll kas-me-poodi-võime-minna küsisõnadest. Vahepeal, kui eelmisest söömisest oli möödunud 5 minutit või järgmiseni jäänud vaevalt 3, tuli treeneritel kurbusega piirata laste liikumisvabadust ja vastata neile vaikselt: „Ei”.

Liikumisvabadust ei piiratud treeningutel ning kaks korda päevas said kõik, isegi need, kes alati väga

ei viitsinudki, ennast liigutada. Tegelikult isegi kolm korda, sest pärast hommikust äratust toimus kohe ka hommikuvõimlemine, mis öösel ulakust teinutele oli vahel ka kasvatusliku eesmärgiga.

Viimase päeva matka ajal, kui olime koolimajast veel päris kaugel, ütles üks poiss äratundmisrõõmust, et on siin juba käinud. Kuna olin ise talle radu planeerinud ja ei mäletanud, et selles kohas punkte oleks olnud, tundsin huvi, et millal siis? „Ah, ühe hommikujooksu ajal, kui meid pikemale ringile viidi,” vastas ta. Ja kõik see ainult selle pärast, et ta pärast öörahu WCsse tahtis minna, nagu ta põhjendas. Koos oma kolme sõbraga.

Kuna lapsi oli tõepoolest nii eri vanuses, siis suuri ühistreeninguid ei toimunud, vaid iga rühm nokitses omaette. Risti rästi joosti läbi Apteekri mets, kus tehti nii hommikujooksu, tavalist orienteerumist kui ka joonorienteerumist. Otepäa linna ja Tehvandi sprindikaardil orienteeruti mälu järgi ja lasketiirus sai iga vastavas eas laagriline proovida sportpüssist laskmist, milles lapsed olid üllatavalt osavad.

Pühajärve ümbruses leidis aset aga suurejooneline segateatevõistlus, mis eemalt vaadates võis tunduda lausa laulupeona. Läbi pargi tuhisevad laste hordid panid alguses nii mõnegi järve ääres suvitava soomlase päikesepirille kergitama. Võistluse edenedes asusid pensonäridest turistid vabatahtli-kult publiku rolli, kes kõhtu sügades või žestikuleerides üritusele väärtust juurde andsid.

Kõige pisematele korraldati sealsamas muruplatsil vana hea „kompostrijooks”, mis tehnoloogia arengu tõttu oli seekord SI-jaamadega. Suurest kiusatusest, ei saanud mõni treenergi „kompostrijooksu” platsist niisama mööda kõndida, vaid haaras SI ja sööstis rajale. Kiireim ta loomulikult ei olnud.

Nagu Jaak Mae kohtumisel lastega pihtis, et peale suusatamise on tal veel hobisid

Teate orienteerumine Pühajärve pargis

(näiteks kalal käimine), ei koosnenud ka orienteerumislageri tegevus ainult jooksmisest ja metsas uitamisest.

Just suusakuulsuse Jaak Maega kokkusaamine oli oodatum ja meeldejäävaim. Kui Jaak oli oma jutud ära rääkinud, said lapsed temalt küsida mis neid iganes huvitas. Nii saadigi vastused küsimustele, kes on Jaagu kõige suurem vastane, milline suusatootja on kõige parem, mitu paari suuski Jaagul on ja kui kaua Jaak veel suusatada viitsib. Eesti ajakirjandus eesotsas Priit Pulleritsuga oleks sellise info eest valmis vist ise laagrisse tulema.

Suusakuulsuse autogrammid ehtisid laste käsi, jalgu, kõhtusid ja selgasid laagri viimaste päevadeni. Ka sellest hoolimata, et juba laagri esimesel päeval selgitati, et ärgu keegi mitte mõelgugi pärast trenni ennast pesemata jätta. Uskumatult vastupidav oli see Jaak Mae pastaka tint!

Külastati ka suusamuuseumi, kus osa lapsi sattus juhuslikult Kristina Šmigunist vandatava filmi massistseeni osalisteks. Pühajärve rannas pidas rannavalve lastele loengu sellest, kuidas päästa ennast ja oma sõpra, kui mingi õnnetus peaks vees juhtuma. Pärast seda toimus suuremat sorti praktiline ohutu suplemise demonstratsioon laste endi osavõtul.

Laagri alguses kuulutati välja kostüümivõistlus, kus iga tuba pidi etendama stseeni teemal „orienteerujast tulnu-

kas”. Laagri keskel tundus imelik, miks on poiste tuba endale poest nuku ostnud ja miks osa lapsi käib vabal ajal metsa vahel eriskummalisi oksa otsimas.

Kui saabus õhtu, mil kostüümitrall pidi toimuma, saabusid ka vastused kahtlasele tegevusele. Laste fantaasia oli piiritu! Küll olid tulnukatel nuku käed või rullsuusad jalas või oksad peas. Neid oli rohelisi, roosasid, sabadega ja sabadeta. Tõeline suvetuur, ainult Reet Linna veel puudus.

Üks meenutus veel laagri viimase päeva lähenemise ajast. Sõitsime bussiga neljapäevakult tagasi koolimajja. Üks uskumatult aktiivne ja väsimatu väike tüdruk küsis oma kõrvalistujalt, kes veidi kurva moega eesolevat peatuge silmitses, kas ta on väsinud või on tal koduigatsus.

Vastust ei tulnud. Kui sama küsimuse temale esitasin, vastas ta ilma mõtlemata „ei ole”. Järjekordne tõestus, et pinguta kui palju sa tahad, on lapsi ära väsitada väga keeruline. Mina jõllitasin ka juba ammu sedasama peatuge.

EOLi noortelager on suurepärase ettevõtmine ja väärt, et see toimuks igal aastal. Ometi oleks selleks vaja EOLi-poolt suuremat huvi ja organiseerimist. Seekord oli suhteliselt väiksel hulgal juhendajatel tihti päris pingeline elu, sest nappis ajast ja korralikust laagrielsest ettevalmistusest.

Siiski ma ei arva, et mind posijaks peetakse, kui ütlen, et nägin selles laagris Eesti orienteerumise tulevikku – neid 112st last.

Juhendajad laagris

Raivo Rõõm, Kolla Järveoja, Sarmite Sild, Armo Hiie, Liis Johanson, Kaarel Kallas, Peeter Lind, Riju Johanson, Mihkel Järveoja, Taavi Nurm ja Liina Joller.

Kohtumisõhtu Jaak Maega

Alar Viitmaa

Võistlusklass, klubi: H21, OK Lehola

Sünd. 14. 04.1970 Viljandi

Perekond: poeg Raul (2002),
abikaasa Marika

Haridus: Carl Robert Jakobsoni nim.
Viljandi I Keskkool

Töökoht: E.R.O. Ehitus

Milline näeb välja Sinu tavaline
tööpäev?

E.R.O. Ehituses töötan viiendat aastat. Põhiliselt plaatijana, aga teen ka muid viimistlustöid (ripplaed, põrandakatted). Maalri- ja müüritöödest hoian eemale. Olenevalt tööde tähtjast tuleb ka ületunde teha, mõnikord lähevad päevad ikka väga pikaks. Kui objekt on kaugemal, siis tuleb ka komanderingus olla.

Milline on Sinu seos orienteerumise-
misega?

Orienteerumisega tegelen 1983. aastast, kui ma 13aastasena esimest

korda Viljandi päevakul Anti Antoniga
kaasa jooksin.

Enne seda olime käinud Antiga mõn-
da aega Viljandi legendaarse treeneri
Ants Kuusiku jooksutrennis. Kord
spordilaagris olles vaatasin seinalt
päevakute protokolle. Ei saanud aru,
kuidas on võimalik, et Anti jooksis
3 km pikkust rada 1 tunniga ja võitis
sealjuures teist kohta veel 1 tunniga.
Oma jutu järgi liikus ta sealjuures veel
kogu aeg täistempoga.

Nii ma puhtast uudishimust kaasa
läksingi. Jooksmine metsas ja orien-
teerumisülesannete lahendamine
hakkasid mulle kohe meeldima. Varsti
meelitasin venna ja isa kah metsa.
Antist ma jagu ei saanud, aga isast-
vennast olin veidi parem.

Järgmisel päevakul püsisin juba
ise. Esimene võistlus oli 1984. aasta
suvejooks Aegviidus. Aastatel 1994-
1998 kuulusin Eesti orienteerumis-
jooksu koondisse. Parim tulemus oli
1998. aasta II koht MK etapil Vitipalus
teatejooksus. Olen vist 5kordne Eesti
meister orienteerumisjooksus.

Suurt osa mu tulemuste paranemisel
mängis see, et sain 1994. aastal Sixteni

soovitusel Rootsi Triangelni klubisse.
Aastatel 1994-1997 jooksin Triangelni
ja 1998-2001. aastal Roslageni eest.

Ent sama selgelt, kui oma esimest
orienteerumisjooksu, mäletan ka
hetke, mil sain aru, et orienteerumine
tipptasemel ei ole enam minu jaoks.
See juhtus 1997.aasta O-Ringenil,
kus pärast ebaõnnestunud ja läbi valu
joostud teist etappi (olin õnnetuseks
mõni päev varem astunud naela jalga
ning see oli nüüd põletikus) kõndisin
mööda hotellituba ringi ja mõtlesin:
"Miks ma küll ometi siin olen!?"

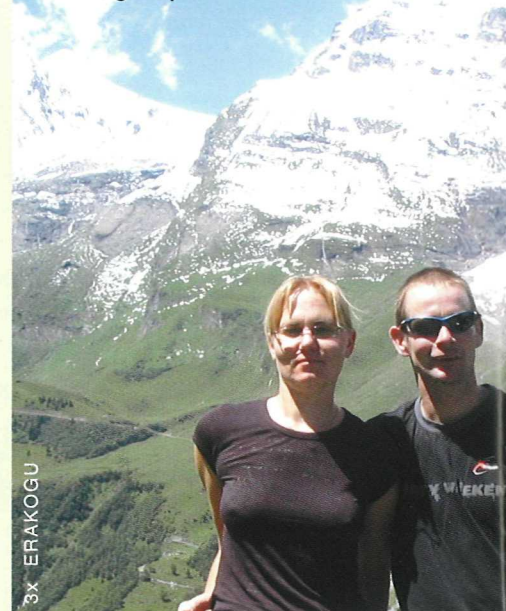
Väga suure tõuke selle orienteeru-
mismasenduse tekkeks andsid ka nädal
varem toimunud 4EST võistlused
Aegviidus, kus 4 päeva väga rasketel
radadel ja tingimustes joostes võitsin
H21E-klassis kolmanda koha ja auhin-
naks sain pastapliiatsi (!) See pastakas
on mul siia maani reliikviana alles.

Tänaseks on mu viieaastane poeg
teinud oma elu esimese orienteerumi-
se.

Kas ja milliseid hobisid Sa lisaks
orienteerumisele jõuad harrasta-
da?

Millise raamatu viimati läbi
lugesid?

Abikaasaga Alpides

Lapsepõlves ma peale jooksu ja suusatamise muud eriti ei teinudki. Muudel aladel olin liiga nõrk. Rattaid oli mul ikka, millega sõita (Skolnik, Ereliuukas). Jalgpalli sai ka natuke majade vahel togitud, seda harrastan siiaani.

Kuna puusaliiges hakkas joostes valusalt märku andma, siis trenni teha senises mahus enam ei saanud. Võtsin aja maha. Umbes samal hakkas Eestis maastikurattasõit populaarseks muutuma ja rattaga sõitmist mu liigesed kannatasid. Ratta omamine viis mind kokku multispordiga.

Viimane raamat oli Austria reisi-juht. Käisin nimelt Austra suurimal MTB maratonil Salzkammergut MTB Trophy'il. Kevadel-talvel tegin endale selgeks, et RO MM-ile Tšehhis mul asja pole (vähene treenitus). Siis tuli mõte, et lähleks niisama Euroopa mägedesse. See oli mu esimene kokkupuude mägedega üldse. Rada oli 109 km 3580m tõusumeetrit. Aeg 7:23.44, koht 321.

Kuidas suhtuvad orienteerumisse Sinu töökaaslased? Kas oled neidki edukalt metsa meelitanud?

Firma juhtkond on sportlik ja toetas mind ka eelmisel aastal rattaorientee-

rumise MM-i eelarve täitmisel. Metsa pole kedagi meelitanud. Kui võistlustest juttu tuleb, siis rohkem multispordist ja muudest ekstreemsematest üritustest.

Kuidas suudad ühitada trennitemise ja töö? Kas pärast tööd veel trenni suudad minna või treenid pigem nädalavahetustel? Või on trenn just lõõgastuseks?

Veel aasta tagasi, enne RO MM Soomes sundisin end – ja oli ka tahtmine – korralikult trenni tegema. Seda soodustas ka korralik talv, sai suusatada. Joosta ma väga palju enam ei julge (ikka see õrn puusaliiges). Ratast ei taha talvel palju sõita, siis on kevadeks sellest kah kõrini.

See aasta on eelmisest erinev, nimelt teen trenni vastavalt tujule ja sellele, kui palju aega on.

Kirjeleada palun oma suurimat elamust seoses orienteerumisega!

Väga võimsa mulje on alati jätnud suurvõistlused Jukola ja Tiomila, eriti kui olen ise olnud üks neist tuhandest avavahetusele startijaist.

Millised on Sinu suurimad saavutused seoses tööeluga?

Alati on hea tunne kui mingi suur objekt saab valmis. Otseselt midagi välja ei oska tuua, ehitanud ja remontinud oleme nii koole (Viljandi Paala gümnaasium, CR Jakobsoni Keskkool, Paistu kool), tööstus- kui ka tootmishooneid.

Kas Sinu igapäevatoos ja orienteerumises on ühiseid jooni?

Alati on vaja erinevaid projekte ja jooniseid vaadata, see on ju orienteerumisega väga sarnane tegevus.

Kui Sinu firmasse/töökohta

tellida Orienteeruja, kas see leiaks lugejaid?

Usun, et sirvitakse küll, aga tõsist huvi asja vastu ei teki.

Kuidas Sulle tundub - kas orienteerumine on Eestis kasvav või taandarenev spordiala? Mida peaks tegema, et harrastajaid ja/või tippportlasi juurde tuleks?

Umbes aasta tagasi arvasin, et on pigem hääbu spordiala.

Jooksuorienteerumise suhtes ma enam nii pessimistlik pole. Vaadates aga rattaorienteerumist, siis asi nii roosiline pole. Osalejate vähesuse tõttu on meie niigi hõredas kalendris mõni võistlus ära jäänud. EMV osalejate arv jääb alla 80. Meeste poolel on küll maailmatasemel tegijad, kellel on motivatsioon, aga noori tegijaid on vähe.

Küsis Maret Vaher

Üks on porine teine väsinud

Kapa jooksu fenomen

MIHKEL JÄRVEOJA

(H21E)

Eesti mitmepäevajooks 4EST on välja surnud. Seda osaliselt korraldavate klubide vähese huvi aga suuresti ikkagi väikese osalejatearvu tõttu. Ka teised Eesti klubide mitmepäevajooksud ei saa kiidelda suurte osalejatearvuga, samas kui meie lõunanaabrid lätlased ja Kapa klubi suudavad igal aastal meelitada metsa tohutu inimarmee.

Tänavusel Kapa kolmepäevajooksul osales 1850 orienteerijat. Kuidas on see võimalik, et lätlased suudavad teha midagi, mida meie ei suuda?

Osalesin sel aastal esimest korda Kapa kolmepäevajooksul. Kuna järgmisel aastal toimuvad Lätis Euroopa meistrivõistlused ja just sarnastel maastikel nagu tänavune Kapa toimus, oli Eesti koondisekandidaatidel huvi suur. Olin kuulnud varasematest aastatest, et muljed sellest üritusest on olnud ainult head ja ootas, endalegi üllatusena, Lätti minekut põnevusega.

Kust selline põnevus ja õhin?

Võistlus toimus mereäärse linna Liepaja läheduses. Minule kui mandri metsade vahel üleskasvanule on meri alati tekitanud põnevust ja ootusärevust. Võistluse kodulehel internetis ehtisid võistluskutset pildid liivastest düünidest ja sinisest

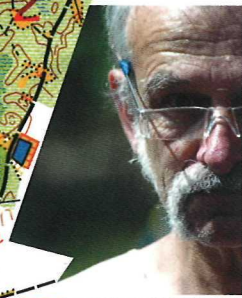
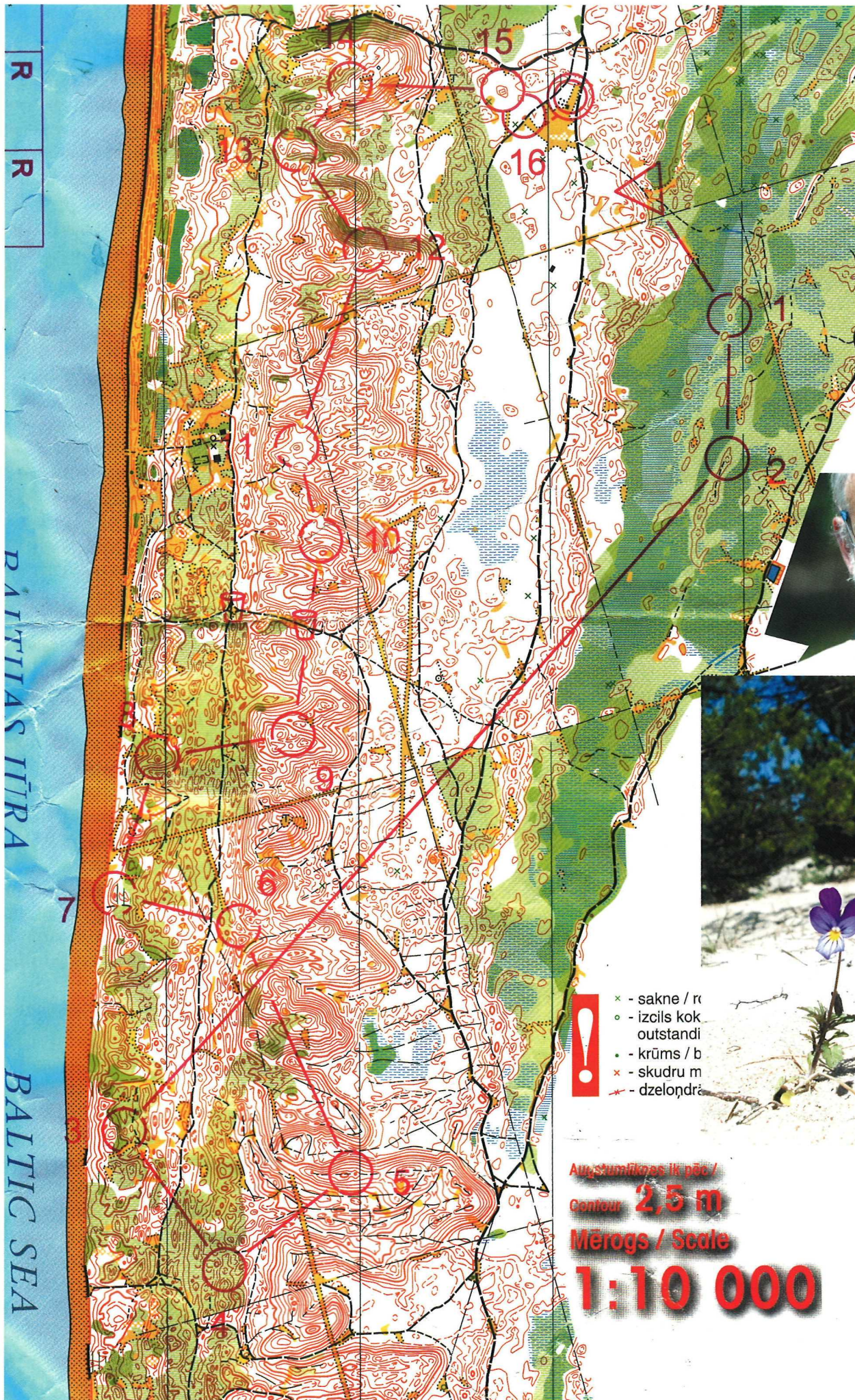
merest, mille ääres madalad männid olid ennast tuulte meeleva jättnud. Lisaks ilus pilt üksikust võõras-emaõiest rannaliival. On's esmamulje tõesti nii oluline, mille põhjal langetada otsust, kas minna võistleva või mitte?

Tundub, et on. Kui vaatasin veel kaardinäidiseid, kus valge metsa sees lookles tihedalt samakõrgusjooni ja leidis põnevaid mikroreljeefipesi, oli otsus samahästi kui langetatud. Eesti võistlused reklaamivad end tihtipeale kui „tüüpiline Ahja jõe ürgoru maastik“ või „tüüpiline Otepää kõrgustiku tihnik“, mis iseenesest kõlab romantiliselt ja tekitab nii mõneski eestlases kihu tormata vaarika- ja lepatihnikutesse (minus kaasa arvatud), aga muudab suurema osa nõ päevakulistest ettevaatlikuks.

Kapa klubi juhtfiguur ja võistluse peakorraldaja Indulis Peilans tõdeb, et ürituse reklaamimisele on väga suurt rõhku pandud. „Näiteks Leedus on meil oma nõ agent, kes levitab reklaamkutseid ja korraldab ka registreerimist,“ ütleb ta ühe edu põhjuse.

Ja lisab: „Palju tööd on ära tehtud, et otsida häid maastikke ja ilusaid võistluskeskusi. Olen jõudnud arusaamisele, et kaugemalt tulnutele (võõramaalastele) ei meeldi nii väga „rohelist“ metsad, vaid just mereäärsed düünid.“ Tema sõnade kinnituseks ja lätlaste valitud kursi õigsust kinnitavad osalejate arvud:

Aasta 2003 – 1450 võistlejat, 2004 – 1500 võistlejat, 2005 – 1650 võistlejat, 2006 – 1550 võistlejat ja 2007 – 1850 võistlejat.

- ! x - sakne / r
- o - izcils kok outstandi
- - krūms / b
- x - skudru m
- * - dzelondrā

Augstumiņas ik pēc /
 Contour **2,5 m**
 Mērogs / Scale
1:10 000

MITMESUGUST

2006. aasta veidi väiksem osavõtjate arv oli tingitud võistluse kattumisega juunioride MMi ja veteranide MMga. Aga jällegi, 2006. aastal toimus võistlus ka märgatavalt raskemini läbitaval maastikul ja puhkuse mõttes mitte just parimas kohas, mis peegeldub kohe ka osalejate arvus. Loomulikult ei saa lätlaste edumudelit üks-ühele Eestile üle kanda. Ja võib-olla ongi hea, et eestlastel on oma nišš, nii öelda šokiorienteerumise valdkonnas ja see ei pruugi üldse olla põhjuseks, miks inimesi nii vähe võistlustel käib. Kui tuua siis kõrvale Eesti suuremate mitmepäevajooksude osalejatearvud, siis tööpoolest ei kannata need Kapa-3ga võrdlust: Koprakarikas 2006 – 400 osavõtjat; Ilves-3 2007 – u 650 osavõtjat.

Kriitilise arvu telkide ületamine

Millegipärast oli mul enne Lätti minekut kujunenud eelarvamus, et Kapa jooksu ajal paistab alati päike ja ilm on suviselt soe. Võib-olla tekitasid selle tunde just need päikeselised pildid nende kodulehel (mis on ju hea psühholoogiline nipp). Tegelikult sadas aga vihma. Meie seltskond otsustas ööbida siiski telklaagris, mis oli kindlasti õige otsus, sest just telklaager loob Kapa jooksule selle õige atmosfääri, mis Peilansi sõnul on väga tähtis.

Kõrvalteltis ööbinu Jürgen Einpaul arvas asjast niimoodi: „Kuna Läti on ka pindalalt Eestist suurem ning Lätis ei ole „lõuna-lätlasi“, kes kodust kaugemale kui 50 km võistlema ei sõida, (ja ehk on Läti ka SKP-lt (riigi sisemine kogutoodang – autori märkus) pisut vaesem), koguneb päris suur seltskond, kes hea meelega telklaagris ööbib. Ja kriitilise suuruse ületanud telklaager meelitas rahvast sinna üha juurde.”

Nagu näha, õhkub Einpauli arvamusel positiivsust, kuigi tema telk laskis veidi vett läbi. Telklaagri romantikat tunnustab ka Peep Otstavel, kes sel aastal küll telgis ei elanud, aga arvab, et vanade tuttavate kohtamine ühisel laagripitsil annab võistlusele lisaväärtust. Paar telgivaht meist edasi elas suursuguse varjualuse all perekond Aadli, kes samuti näisid ümbritsevat eluolu nautivat. Eestis on telgis elamine muutunud vist staatuse näitajaks, või selgemini öeldes, sinu madala staatuse näitajaks. Ikka otsitakse pigem moodne turismitalu või sõidetakse sadu kilomeetreid, et siis

järgmisel hommikul kell 6 taas ärgata. Loodetavasti on see üleminekuühiskonna nähtus, sest maailma suurimal orienteerumisvõistlusel O-Ringen kerkib telklaager nagu omamoodi linn. Ja keegi rootslastest ei häbene. Mida üldse on seal häbeneda?

Atmosfäär ja showbisnis

„Me püüame osalejatele pakkuda väga head teenindust ja kultuuriprogrammi (kontsert 2. päeva õhtul). Samuti oleme suutnud võistluse juurde meelitada sponsoreid, kes ise korraldavad võistluskeskuses üritusi (sel aastal Nokia ja Asics),“ analüüsib Peilans veel ürituse edukust.

Tööpoolest, suurem hulk inimesi tuleb võistlemise kõrval nädalavahetust veetma ja puhkama. Sponsorite hulgas olid ka Eesti ettevõtted ISC ja Tallink, kes parimale perele oli auhinnaks pannud kruusi. Napilt oleks perekond Aadli selle

ka võitnud, aga Purinšid olid neist grammi võrra paremad. Kogu võistluse auhinnafond tõusis Peilansi sõnul sel aastal 10 000 euroni (rohkem kui 156 000 krooni). Väga mõnusalt oli sponsorina kaasatud üks kohalik söögikoht, mis oli kasulik tehing mõlemale poolele, sest Cili Pica klientuur tõusis arvatavasti sel nädalavahetusel kordades.

Tegelikult ei ole Liepaja ju ilus linn – ootuse mereäärsest kuurodist purustasid kohalikud metallitehased ning ainuke vaatamisväärsus linnas oligi eel mainitud söögikoht ja kohalike graffitimeistrite „käekirjanäited“. See aga ei muutnud üldiste heade emotsioonide tõttu lõplikku positiivset muljet. Jürgen Einpaulile meeldis veel see, et Kapa on jäänud nädalalõpuvõistluseks: „Selle jaoks pole vaja tervet nädalat töölt vabaks võtta. 4ESTi korraldati viimastel aastatel ju lausa kolmapäevast laupäevani. Ehk tööinimestele, kes spetsiaalselt orienteerumiseks puhkust võtta ei saa või ei taha, tehti juba sellega 4ESTil jooksmine võimatuks.“ Programm oli Kapa-3l tihe ja läbi mõeldud. Lisaks sellele, et reedel algasid stardid alles pärastlõunal, toimus laupäeva õhtul Liepajas sprindivõistlus, millest sai osa võtta või kaasa elada. Üleliigset aega molutamiseks ei olnud.

Edutegureid on veel

Ei saa ju ainult lätlasi kiita ka. Kindlasti on tegureid, mis ei sõltu korraldusest, toovad aga rahvast ikkagi juurde. Näiteks nende geograafiline asend kahe teise Balti riigi vahel, mis meelitas osalejaid nii Leedust kui ka Eestist. Jürgen Einpaul viitab tõsiasjale, et Läti on Eestist ikkagi suurem ja nende suvisel mitmepäevajooksul on rahvaarvuga proportsionaalselt ka rohkem osalejaid. „Ja kuigi meil võib seda olla valus tunnustada, on nad orienteerumismaana vähemalt meiega võrdselt kõvad,“ paneb ta oma arutlusele punkti. Nii Jürgenit kui ka Erkki Aadlit meelitas tugev konkurents eliidiklassis, mis sel aastal oli eel-EMi tõttu eriti kõva, on olnud aga korralik ka eelnevatel aastatel. Kas on tõesti nii, et Lätimaal on paremaid ja ilusamaid maastikke kui Eestis? Vähemalt on meil saari rohkem.

Statistika paljastab tõsiasja

Põhimass osalejaist tuleb siiski harrastajate klassidest. Kõige rohkem osalejaid oli klassis H21K, ehk siis lühikesel meeste rajal (vt. tabel). Nagu Peep Otstavel tähelepanelikult märkis, on Kapa-3 korraldajatel õnnestunud nädalavahetuseks välja meelitada „päevakulised“ – metsas mütamist nautivad ning mustikate söömiseks peatusi tegevad ja tulemust teisejärguliseks pidavad orienteerujad. Esimest korda suuremal võistlusel osalenud Daisi Saetalu (D21K) kinnitas seda hüpoteesi: „Minusuguse harrastaja jaoks oli see mõnus võistlus. Aitasin päris mitmel metsas punkti üles leida ja kui ma ühel korral ise nõutult seisin, pakuti ka mulle abi.“ Ka osalejate arvult järgmine klass, H21L, on suuresti harrastajad, mitte tõsised sportlashinged, kes, veri kurgus, metsas kihutavad. Naiste lühikesel ja veidi pikemal harrastajate rajal osales kokku 104 naist – see on uskumatu arv, kui tõmmata paralleele Eesti naisteklassidega.

Tarmo Klaari andmetel oli 2006. aastal Eestis ainult päevakutel käijaid 2644 ja Tallinna neljapäevakud meelitavad pea iga nädal metsa sama palju võistlejaid, kui on praegusel Eesti suurimal mitmepäevajooksul Ilves-3. Mis toimub Eesti orienteerumiselus? Ehk olekski aeg hakata arendama neljapäevaseid suurüritusi ja tühja neist nädalavahetustest?

Tulevik on helge, aga keeruline

Indulis Peilans võtab oma jutu kokku järgmiselt: „Me püüame oma tööd igal aastal analüüsida – leida vigu ja mõelda, kuidas neid edasipidi vältida.” Järgmine aasta tuleb neil väga raske, sest Ventpilsis peetakse Euroopa meistrivõistlusi, mille korraldamine võtab palju jõudu ja aega, sest kõik peab olema Euroopa tasemel. „Kapa-3 jaoks jääb seetõttu vähem aega,” on ta veidi murelik.

Kapa-3 2008 peetaksegi Ventpilsis uutel maastikel, kus pole varem jooksnud keegi peale Euroopa meistrivõistlustest osavõtjate. Juba on mõeldud ka kauge-ast tulevikuks – võimalik, et 2009. aastal toimub võistlus Usmase järve ääres Talsu maakonnas. „Me püüame oma üritust reklaamida peale lähinaabrite ka teistele Euroopa riikidele, kuigi tösi - mida rohkem osavõtjaid, seda rohkem ka tööd,” avaldab Peilans veel tulevikuplaane.

Eestlastel on, mida lätlastelt õppida ja alla tuleb suruda eneseuhkus, mistõttu end lõunanaabritest võib-olla paremaks peame. Kogu positiivse jutu juures lõpetame siiski negatiivse noodiga, et oleks, kuhu areneda: „Ei meeldinud kehv ilm ja see, et väikestel lastel (3-4aastastel) ei olnud oma rada.” (Erkki Aadli)

PS! Kõik on oodatud oma arvamust avaldama seoses taolise fenomeniga kas kirjutades toimetusele või minnes Orienteerujate foorumisse www.orienteerumine.ee/foorum

Statistilise materjali eest suur tänu Peep Otstavelile. 📌

Populaarsemad osavõtuklassid

Osalenud riigid

H21K	123	Läti	1229
H21L	84	Leedu	405
H21E	81	Rootsi	102
H18	70	Eesti	40
H45	65	Valgevene	18
D21K	63	Soome	6
H16L	56	Taani	4
H50	55	Poola	4
H10*	53	USA	4
D21L	51	Tšehhi	2
		Muud maad	2
		Suurbritannia	1
		Venemaa	1
		Šveits	1

UUENDA OMA HAARET!

MULTISPORTI JALANÕUD eriti rasketesse tingimustesse

Kui kiiresti liikumine on tähtis MR2 BUGrip®

Kerge kaalu ja suurepärase omadustega jooksujalanõu. Koos BUGrip® tehnoloogia "arukate" naastude ja paelte sidumissüsteemiga on jalg kindlalt fikseeritud, saavutatamaks optimaalset kontrolli suurtel kiirustel ja ka väga rasketel maastikel. Neile kellele meeldib liigsete detailide puudumine, et jooksuking oleks minimaalse kaaluga.

ICEBUG®
GRIP TECHNOLOGIES

2006 SEIKLUSSPORTI MM AMETLIK SPONSOR

ICEBUG ametlik maaletooja Eestis: MATKaSPORT

MATKaSPORT Järve, Pärnu mnt. 234, Tallinn, Järve kaubanduskeskuses, E-P 10-20
MATKaSPORT Pärnu, Lai tn. 10, Pärnu, Port Arturi juures, E-R 10-18, L 10-16

Rattao

Selle aasta Eesti meistrivõistlused rattaorienteerumises peeti OK Okas ja SK Mercury ühise

[ARBO RAE] Võistluste EOL volinik

Võistluste peakorraldaja oli kohaliku orienteerumiselu vedaja Mati Kall mets, kelle juhtimisel oli välja ehitatud väga korralik võistluskeskus. Rajad valmistas Priit Överus ja kaardi joonistasid Peep Velleste, Priit Överus ja Toivo Saue, joonise vormistas Mait Tõnisson. Maastikuks oli valitud tiheda teedevõrguga Paralepa mets, lisa võeti ka

Haapsalu linnast ja vanalt Kiltsi lennuväljalt. Seekord selgitati noortemeistrid vaid HD18 vanuseklassis. Rattaorienteerumise populariseerimiseks oli korraldajatel noortele tore üllatus – nimelt said tervelt 11 poissi ja 9 tüdrukut kingituseks OÜ Avexi poolt valmistatud jalgrattakaardihoidjad, mille vahel olid kutsed osalema 2008. aastal

esmakordselt toimuvatele juunioride MMvõistlustele.

LÜHIRADA

Lühiraja maastik kulges peamiselt mööda linna, üle 2/3 rajast oli asfaldil ja tehnilisemad kohad asusid suisa Haapsalu vanalinna kitsastel tänavatel. Enne võistlust oli minul võistluste volinikuna natuke hirm: kas võistlejatel õnnestub

orienteerumise MV

korraldamisel 21.-22. juulil HAAPSALUS

liikuseks ja turistidele avatud tänavatel terve nahaga finišisse jõuda?

Korraldajad olid küll turvamas kõiki olulisemaid teedeületusi, kuid kõiki vanalinna ristmikke ju mehitada poleks jõudnud.

Arvan, et edaspidi võiks sellistest ekstreemsustest hoiduda või siis korraldada võistlus ajal, mil tänavatel on vähem koormust. Seekord oli lühiraja stardi alguseks kell

13.00, kuid ohutuse mõttes oleks võinud stardi teha 10.00.

Meeste eliitklassi 12 KP-ga kiirel (võitja keskmine kiirus oli tähelepanuväärne 29,5 km/h, mis on rattaorienteerumisraja kohta ülikiire) 11,89 km (ideaalvariant 15,5 km) rajal tehti esimese pikema sõiduetapiga kohe selgeks, kelle jalg on sel päeval terav.

39aastane multiorienteeruja Rene Ottesson võttis juhtpositsiooni. Talle kaotas vaid sekundiga 21aastane juunioride klassis

tugevaid jooksu- o tulemusi näidanud ja käesoleval aastal rattaorienteerumisele pühenduv Lauri Malsroos, kolmas oli suusaorienteerumise vanameister Rau Kudre, väikese lisakaarega ja ilmselt mitte ka kõige teravam sõiduga neljas meie üks esinumber Tõnis Erm. Tagasihoidlikult alustas põhjanaabrite poolt "pika raja spetsialistiks" tituleeritud Margus Hallik, kes oli alles 7. kohal, kaotusega liidrile 1.06.

S – 2. KP

Ottesson - 8.20, Malsroos - 8.21, Kudre - 8.53, Erm - 8.55, Mändmets - 9.18, Viitmaa - 9.21, Hallik - 9.26.

Kolmandal, teevalikuid pakkunud pikemal etapil jäid küll veel ette Rene ja Lauri, kuid Tõnis asus isuga vahet vähendama ning hõlvas kolmanda positsiooni ja ka Margus paistis olevat end soojaks sõitnud, asudes neljandale positsioonile.

S – 3. KP

Ottesson - 13.02, Malsroos - 13.04, Erm - 13.17, Hallik - 14.00, Mändmets - 14.06, Kudre - 14.20, Viitmaa - 14.27.

Edasised etapid viisid võistlejad juba Haapsalu linnatänavatele ja ka vanalinna. Tõnis võttis 5.-6. etapil oma ja läks juhtima, lastes küll 8. etapil suletud väravast tekkinud seisaku ja lisakaare tõttu jälitajaid lähemale, kuid säilitas liidrikohta lõpujooneni. Rene ja Lauri pidasid duelli hõbedale ja pronksile. Lauril õnnestus küll Rene poolt 7. etapil tehtud vääratuse tõttu paariks etapiks ette saada, kuid siis taastas Rene oma hõbedapositsiooni ja hoidis seda kuni finišini. Tugevalt kangestus Raul, kes kaotas liidrile juba üle 2,5 minuti.

S – 8. KP

Erm - 22.05, Malsroos - 22.06, Ottesson - 22.08, Hallik - 23.05, Mändmets - 23.29, Viitmaa - 24.03, Kudre - 26.38.

Margus ja Tõnis olid enne EMV-d nädala sees võistelnud Poolas WRE etappidel, millest teisipäeval toimunud ultrapikal rajal oli kraadiklaas vaid natuke madalamal pulgal, kui raja pikkus kilomeetrites (arvudes vastavalt 38 ja 42) ning neljapäeval sõideti otsa veel lühirada.

Kindlasti jättis see oma jälje esmakordselt EMV medalist ilma jäänud Margusele, kes seda ka tunnistas, ning Tõnisele, kes

seda ise ei tahtnud tunnustada ja väitis, et tunne on hea. Tunnustama peab aga hõbeda ja pronksi võtnud Rene ja Lauri tublit sõitu meie päevatööna treenijate Tõnise ja Marguse vastu.

1. Tõnis Erm	TA OK	31.27
2. Rene Ottesson	Lehola/Hawaii	31.46
3. Lauri Malsroos	Saue Tamme	32.09
4. Margus Hallik	LUS	32.46
5. Mait Mändmets	Rae	33.39
6. Alar Viitmaa	Lehola	34.44

Täiskasvanud naistele eraldi eliitklassi polnud, õrnema soo esindajaid kogunes stardijoonel kokku vaid viis. Kõikvõimalikel orienteerumise MM-idel osalev multiorienteeruja Maret Vaher võttis kohe alguses ohjad enda kätte ja edestas lõpujoonel teiseks tulnud, rat- taorienteerumist enda jaoks avastavat Siiri Meret 2.06-ga. Kolmandaks tuli vapper kolme lapse ema Ingrid Kala, kelle 14aastane tütar võitis D18 klassis tavarajal hõbemedali.

1. Maret Vaher	Kobras	29.19
2. Siiri Mere	SRD	31.35
3. Ingrid Kala	Peko	33.41

Noormeeste klassis (H18) oli võistlus üpris põnev ja liidrikoht käis käest kätte. Tugeva algusega paistsid silma seni suusa- orienteerujatena tuntud Tiit Toomas ja Ain Roosimägi, linnas orienteerumisega tõusis aga raja keskosas liidriks Kadrinast pärit Priit Randman, kelle võimaliku hea tulemuse nurjas suur viga 8. KPga.

Hilisem võitja orienteerumisjooksus noortekoondisesse kuuluv Kristo Heinmann sõitis aga ühtlaselt.

1. Kristo Heinmann	Ilves	26.08
2. Tiit Toomas	Peko	26.12
3. Ain Roosimägi	Rakvere	26.13
4. Taaniel Tooming	Kobras	27.01
5. Priit Randman	Rakvere	27.15
6. Marek Karm	Nõmme	28.22

Neiude klassis (D18) oli jooksu- orienteerumise noortekoondislase Piibe Tammemäe edu mäekõrgu- ne. Parimat etapiaega ei saanud ta vaid kahel etapil ja finišisirgel. Tasavägises hõbeda ja pronksiheit- luses jäi Helena Heinväli napilt Nele Taba ees peale.

Neiude seas oli võistlemas näha ka mitmeid rattaspordiga tegelejaid, kes küll seekord poodiumile ei jõudnud, kuid kes kindlasti selle orienteerumise ükskord

selgeks saavad ja siis kõigile näitavad, millest Eesti neiud on tehtud.

1. Piibe Tammemäe	Orvand	25.21
2. Helena Heinväli	Kobras	29.56
3. Nele Taba	Ilves	30.12
4. Hannula-Katrin Pandis	Ilves	32.51
5. Liisi Rist	JOKA	33.40
6. Marta Korts-Laur	PV SKK	36.35

Teiste klasside meistriteks tulid:

H35	Vermo Siim	Maru
H40	Toomas Mast	HOK
H45+	Martti Parve	Peko
D35+	Mare Parve	Peko
H21A	Tarmo Klaar	Ilves

TAVARADA

Tavaraja maastik enam linnatänavatel ei kulgenud ja mõõtu võeti rohkem metsateedel ja -radadel. Rajameister oli planeerinud suhteliselt väheste KP-dega pikkade etappidega raja, kus võiduvariandid nõudsid löikeid läbi metsa. Seega oli ka tavarajal oodata suuri liikumiskiirusi ja paljudes klassides sõidetigi ennustatavad võitjaajad rohkem kui 10% üle.

Meeste eliitklassis oli rajameister kohe esimeseks etapiks pakkunud hea pähkli – stardikolmnurgast väljasõidu järgi läks ideaalvariant tagant ringiga ümber stardi.

Margus ja Tõnis seda ebaloogilist väl- jasõitu ei tunnistanud, kuigi seda oli ka enne starti eelnevate startijate järgi näha. Lisaks veel takerdus Margus punktile lähenedes kaardile kandmata paraleelrajale ja sai seetõttu eriti viletsa alguse.

Esimese etapi ajad:

1. Lauri Malsroos	2.44
2. Tõnis Erm	2.57
5. Rene Ottesson	3.16
9. Margus Hallik	3.36

Teine kuni neljas etapp sõideti samade valikutega, vahed tulid vaid sõiduvõimsu- sest ja siin näitas Lauri, et tahab tõsiselt meistritiitlile pretendeerida.

S – 4. KP

Malsroos - 16.47, Erm - 17.26, Hallik - 17.32, Ottesson - 17.48, Mändmets - 17.52.

Viiendal-kuuendal etapil tehti erine- vaid valikuid, samuti siseneti raja kõige tehnilisemale maastikuosale. Margusel õnnestus ka umbes 45sekundiline viga teha, sõites ühest ristist üle.

S – 6 KP

Malsroos - 24.36, Erm - 25.04, Ottesson - 25.42,

Mändmets - 25.49, Hallik - 25.50, Viitmaa - 27.54.

7. ja 8. etapp olid sõiduetapid, kus kõik liidrid liikusid sama valikut. Siiski kaotas Margus nendel etappidel nii Tõnisele kui ka Laurile sekundeid ja seni kind- lalt neljandat kohta hoidnud Rene jäi juba alla Mait Mändmetsale. Sama jutt ka üheksanda etapi kohta, kus Margus tegi oma valiku läbi ohtliku ala märgiga tähistatud platside.

10. etapp nõudis toorest täpselt fokus- seeritud jõudu, mille rakendamisega paistis hästi silma Tõnis, murdes üle poollageda ala end teele välja ja kihutas mööda häs- tisõidetavaid teid järgmisse KPsse üle 20 sekundi kiiremini, kui lähemad jälitajad Raul ja Lauri. Margusel etapp ebaõnnes- tus, kuna kaardil vaid sentimeetrise löike tegemine võttis märja metsa ja tiheda võsa tõttu eeldatust kauem aega.

11. etapini püsis Lauri liidrina. Ta polnud seni teinud olulisi vigu, kuid Tõnis oli oma mootori korralikult tööle saanud ja lähenes vaheaegadega kindlalt. Margus ja Rene olid selgelt kullavõitlusest väljas, kaotades Laurile juba ligi 2 minutit.

S – 11. KP

Malsroos - 54.38, Erm - 54.42, Ottesson - 56.43, Hallik - 56.53, Mändmets - 57.44.

12. etapi vääratusega kaotas Lauri liidri- koha. Kolmeteistkümnendal etapil miskit põnevat polnud, kõik sõitsid sama valikut ja ka vaheaegadega ei üllatanud keegi peale Taavi Nurme, kellele lisaks Maidu tagarattale tuli appi ka tagantpoolt startinud Lauri tekitatud õhuhõrendus.

14. etapp sai kaardi mõningase ebaob- jektiivsuse tõttu saatuslikuks nii Laurile kui ka Renele, kes mõlemad tegid ümber lossi KPlle lähenedes kuni 1,5minutilise lisakaare. Nimelt oli kaardil poollageda märgiga ala tegelikult roheline võsa ja mööda teed sõites võis aru saada, et alanud lossieelne lage on tegelikult poollage. Seejärel võis ka niisama vaatamist ja nuputamist olla ja minut-poolteist ongi läinud.

Liidrina sõitev Tõnis võttis küll punkti õieti, kuid tuli eelmisest KP-st välja halva lisakaarega. Konkurentsilt parima aja sõitis siin puhta ja kiire sooritusega Margus, kes oleks alustanud nagu lõpuspurti.

15.-16. etapp jällegi põnevust ja valikuid ei pakkunud, sõideti samadel kohtadel

sama kiirusega. Viimasel, 17. orienteerumisetapil otsustas Lauri paremalt poolt ringisõidu kasuks, mis osutus suureks veaks ja oleks talle maksnud äärepeal hõbemedaligi. Tavaraja spetsialist Margus lähenes võimsalt ja sai Lauri vastu koguni 35 sekundit parema aja, võites ka 11 sekundiga Tõnist. Marguse hoog jätkus ka finišisirgel, kus ta edestas Tõnist 3 ja Laurit 5 sekundiga.

Lõplik järjestus finišis:

1.Tõnis Erm	TA OK	1:22.23
2.Lauri Malsroos	Saue Tammed	1:23.35
3.Margus Hallik	LUS	1:23.47
4.Mait Mändmets	Rae	1:26.15
5.Rene Ottesson	Lehola/Hawaii	1:26.43
6.Alar Viitmaa	Lehola	1:30.46

Meeste rajal olid kolmes kohas võiduvariantideks pikad, kuni 300 m löiked läbi metsa või poollageda. Selliseid olukordi, kus ainuvõimalik teevalik on pikk lõige, tuleks siiski vältida.

NAISTE TAVARADA

Naiste võistlus kulges Maret Vaheri dikteerimise all. Maret oleks kui esimese etapiga end soojaks sõitnud ja seejärel ei olnud temast keegi kiirem, välja arvatud kahel viimasel etapil, kus Maret arvatavasti tegeles juba lõdvestusega. Pronksi saanud

Siiri Mere alustas särtsakalt, kuid raja lõpuosas andis tempot järgi ja tegi viimase etapiga lausa mitu minutit viga, lastes endast mööda hõbedale tulnud ühtlast sõitu näidanud Ingrid Kala.

1.Maret Vaher	Kobras	1:10.23
2.Ingrid Kala	Peko	1:16.11
3.Siiri Mere	SRD	1:18.30
4.Tuuli Mäeots	Võru	1:31.32
5.Merle Rohla	LSF PT	2:01.05
6.Heidi Sild	West	2:14.34

POISTE TAVARADA

Kuldmedali võitnud Tiit Toomas võttis liidripositsiooni pärast 3. etappi ja hoidis seda kindlalt lõpuni. Ühtlase ja kindla sõiduga hõbemedali teeninud Priit Randman oli distantsil ka vahepeal kolmandal positsioonil, kuid oli lõpus kindlalt parem kolmest rongi juhtinud ja pronksmedali teeninud Aleksandr Shvedist.

1.Tiit Toomas	Peko	56.57
2.Priit Randman	Rakvere	58.32
3.Aleksandr Shved	SRD	1:00.08
4.Marek Karm	Nõmme	1:02.03
5.Tõnis Tulp	Rakvere	1:03.16
6.Kristo Heinmann	Ilves	1:04.02

TÜDRUKUTE TAVARADA

Tüdrukute klassis võttis kuldmedali ja näitas taas oma üleolekut Piibe Tammemäe, olles

küll raja esimestel etappidel ettevaatlik, kuid seal edasi kiire ja eksimatu. Vaid 14aastasel Daisy Kudrel polnud endast kuni 4 aastat vanemate neidude vastu mingit aukartust. Väga terav algus ja stabiilne raja lõpuosa töid talle duellis lõpuks neljandaks jäänud Nele Tabaga tasuks D18 klassi hõbemedali. Helena Heinväli sõitis stabiilselt ja tuli sellega pronksile.

1.Piibe Tammemäe	Orvand	1:02.39
2.Daisy Kudre	Peko	1:05.45
3.Helena Heinväli	Kobras	1:11.50
4.Nele Tabaga	Ilves	1:14.26
5.Hannula-Katrin Pandis	Ilves	1:17.42
6.Marta Korts-Laur	PV SKK	1:20.25

Teistes klassides tulid meistriteks

H35	Heigo Pöld	Rae
H40	Olav Karu	Rakvere
H45+	Raul Laas	Joka
D35+	Mare Parve	Peko
H21A	Tarmo Klaar	Ilves

Ilus ilm ja Paralepa rand, hea supp ja vähe parme tegid seekordsed rattaorienteerumise Eesti meistrivõistlused positiivseks elamuseks kõigile 81 osavõtjale. Väga hea töö tegid kohaliku korralduse osas OK Okas ja rajaga seonduva osas SK Mercury.

Järgmisel aastal on rattaorienteerumise EMV korraldusõigus Järvamaa JOKA-l, EOL RO töörühm aga ootab juba huviliselt 2009. aasta EMV korraldamiseks. 🗺️

EESTI XII MAASPORDIMÄNGUD VALGAS

Juuli algul Valgas ja linna lähikülas toimunud Eesti XII maaspordimängudel osales üle 3000 sportlase kõigist maakondadest.

Orienteerujaid startis ligemale 300.

MSM VALGAS

TULEMUSED

LÜHIRADA

6. juuli Priimetsa, Valga

D16 2700 m; 6 KP

1.Britta Panker	Kaiu vald/Raplamaa	18.32
2.Linda Puusalu	Põlva linn/Põlvamaa	19.36
3.Sigrid Ruul	Türi vald/Järvamaa	19.37

D21 4500 m; 13 KP

1.Kirti Rebane	Saue linn/Harjumaa	28.34
2.Maria Zhuravskaja	Viimsi vald/Harjumaa	32.49
3.Marika Kustavus	Tarvastu vald/Viljandimaa	33.49

D35 3300 m; 7 KP

1.Ingrid Kala	Värsk vald/Põlvamaa	24.50
2.Airi Alnek	Elva linn/Tartumaa	25.43
3.Margit Blehner	Sauga vald/Pärnumaa	27.54

D45 2700 m;

1.Ene Sulg	6 KP Kehtna vald/Raplamaa	21.46
2.Liivi Tafenau	Tõrva linn/Valgamaa	24.01
3.Siiri Poopuu	Türi linn/Järvamaa	24.09

H16 3300 m; 7 KP

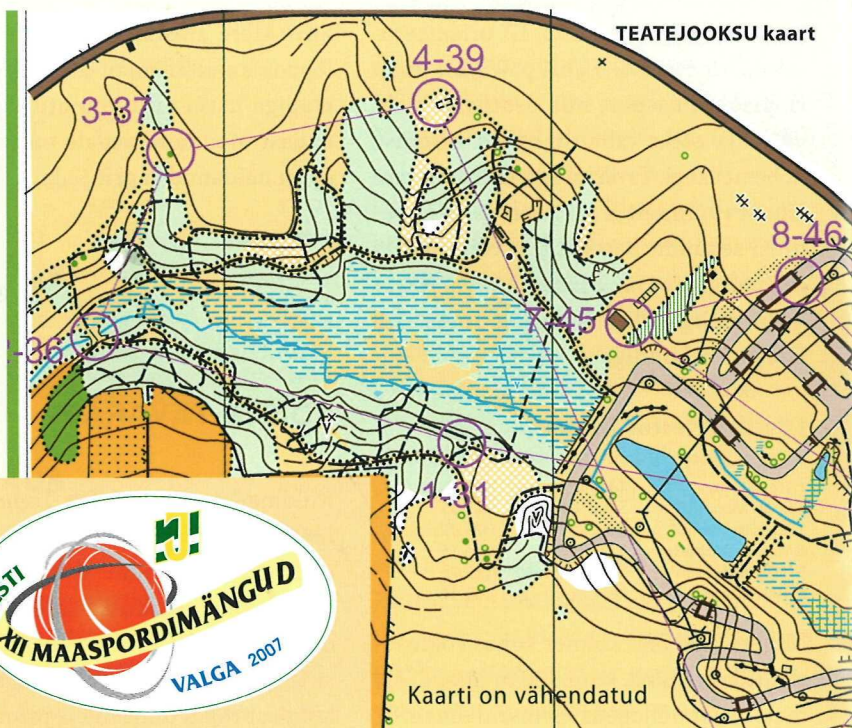
1.Raido Mitt	Põlva linn/Põlvamaa	18.19
2.Jonatan Karjus	Antsla vald/Võrumaa	18.28
3.Sander Linnus	Värsk vald/Põlvamaa	20.38

H21 5100 m; 13 KP			
1. Markus Puusepp	Vastseliina vald/Võrumaa	24.10	
2. Kristjan Trossmann	Türi vald/Järvamaa	24.17	
3. Mihkel Järveoja	Põlva linn/Põlvamaa	24.28	
H35 4500 m; 13 KP			
1. Priit Pääslane	Tartu vald/Tartumaa	23.45	
2. Inno Ling	Tarvastu vald/Viljan	24.50	
3. Indrek Ümarik	Tartu vald/Tartumaa	26.03	
H45 3300 m; 7 KP			
1. Paul Poopuu	Türi linn/Järvamaa	21.22	
2. Martti Parve	Värskla vald/Põlvamaa	21.32	
3. Peeter Adler	Otepää vald/Valgamaa	21.45	
H55 2700 m;	6 KP		
1. Tõnu Nurm	Põlva linn/Põlvamaa	16.57	
2. Jüri Leesmäe	Audru vald/Pärnumaa	17.22	
3. Koit Paasma	Tarvastu vald/Viljan	17.24	

TEATEORIENTEERUMINE

7. juuli Jaanikese

D16 3x 1,5 km; 6 KP		
1. Harjumaa		31.58
Jane Lauter		09.17
Laura Soosalu		12.20
Marta Korts-Laur		10.21

30 aastat

ORIENTEERUMISNELJAPÄEVAKUID

Hiiumaal

14. juulil möödus 30 aastat päevast, mil toimus esimene orienteerumisneljapäevak Hiiumaal. Käivitus rahvaspordiürituste sari, mis on toimunud regulaarselt igal aastal. 2006. aasta lõpuks on neljapäevaõhtuseid orienteerumismängusid olnud 665.

Koos ajaga on arenenud orienteerumissport, sh. ka neljapäevaõhtused võistlused. Alguses võisteldi ainult valikorienteerumises. Selle ala kadumisega Eesti tiitlivõistluste kavast muutisime ka neljapäevakute süsteemi. Alates 1990. aastast tänaseni on kasutusel kolm suunarada: pikk /5-6 km/, keskmine /4-5 km/, lühike /1-2 km/ ning valikorienteerumine. Algusaastatel kestis hooaeg aprillil lõpust oktoobri lõpuni. Näiteks 1984. aastal sai teoks 28, 1982. a. - 27, 1981. a. - 26 neljapäevakut. 1987. aastast vähendasime päevakute arvu, tavaliselt on kalenderplaanis neid 20. Eelmise sajandi kaheksakümnendate aastate teise pooleni olid kasutusel kontrollpunktides värvipliaatsid, seejärel tulid kasutusele kompostrid. 2006. aastal otsime klubile elektroonilise märkesüsteemi SPORT-ident. Kõik maakonnas toimuvad orienteerumismängud saame nüüd läbi viia elektrooniliselt arvuti abil. Peale igat võistlust on protokoll üleval HOK-i kodulehel www.hot.ee/hok/.

Kaarditega said neljapäevakud uue kvaliteedi 1981. aastal, mil Toivo Sael valmis Jüriööjooksuks esimene värvikaart Hiiumaal Põllumäe maastikuga. 1986. aastast otsustas orienteerumissektiooni juhatus teha ka neljapäevakuid Kärblast eemal olevatel maastikel, et muuta võistlused vaheldusrikkamaks. Alguses oli eesmärk igas kuus üks neljapäevak Nõmbas, Paladel, Palukülas või Malvastes.

Viimastel aastatel oleme suutnud kaks korda kuus nimetatud maastikke kasutada. Võimalusel on võistlejatel kasutada buss sõiduks võistluspaika.

80-ndatel aastatel olid päevakud rahvarohked. Kärblast keskkool korraldas klassidevahelised võistlused orienteerumises neljapäevakute raames õpetajate Helve Rakkaselja ja Endel Aru eestvedamisel, "Hiu Kalur" aga osakondadevahelisi võistlusi. Aktiivselt osalesid veel Hiiumaale KEKi, täitevkomitee, autobaasi, metsamajandi jt. asutuste töötajad. Osavõtjate rekord püstitati

16. septembril 1982. aastal, mil startis 414 võistlejat. 17.05.1984. startis 343 huvilist. Enim osavõtukordasid oli 1982. aastal - 2766 27 neljapäevakuga, keskmiselt osales igal päevakul 102 huvilist. 1984. aastal oli 28 päevakul kokku 2703 stardikorda, keskmiselt osales igal 98 inimest. Osavõtjate arvu on mõni kord mõjutanud väga halb ilm. Nii leiame 04.08.2005. protokollist vaid 11, 03.08.1978. 13 startijat. Nüüdseks on välja kujunenud kindel harrastajate ring, keskmiselt osaleb igal päevakul 35 huvilist.

Osavõtjate üle on peetud arvestust algusest peale. Kuni 1985. aastani selgitati parimad läbitud kontrollpunktide arvu järgi, aastatel 1985-1995 osavõtukordade alusel. 1996. aastast alates on aluseks läbitud kontrollpunktide arv. Hooaja jooksul üle 100 KP läbinutele on preemiaks väike meene või brošüür. Naisi ja noori, kes koguvad üle 150 KP ning mehi, kes üle 200 KP, autasustatakse hooaja lõpetamisel auhinnaga. Aktiivsemad neljapäevakulised on: Arvo Rist - 604 osavõtukorda, Helve Rakkaselg - 595, Tiit Kerves - 575, Raivo Leht - 475, Friedrich Seman - 458, Toomas Mast - 457, Valdor Smill - 431, Ene Leht - 429, Heini Koppel - 427, Viljo Sinisoo - 414.

Igal neljapäevakul loosime noorte vahel välja kolm šokolaadi. Algusaastatel oli mängus üks loosiauhind. Tänavu läheb kõikide üle 100 KP kogunute vahel loosi AS Kerttu Sport 500 kroonine kinkekaart klubilt.

Neljapäevakud on hea aeg rajameistri ameti proovimiseks. Kogunud tegijate kõrval on selles vastutusrikkas töös saanud esimesed kogemused ka noored orienteerujad, kes treenerite juhendamisel on tööga kenasti toime tulnud.

Neljapäevakute korraldamist on läbi aastate toetanud paljud Hiiumaa asutused. 2007. aastal on klubi koostööpartneriteks Kärblast Linnavalitsus, AS Jetoil, Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp, Hiiumaa Spordiliit, Hiiumaa Maavalitsus, EV Kultuuriministeerium, Hiiumaa Keskkonnateenistus ja Kärblast Ühisgümnaasium.

Juubelit tähistasime sportlikult: 14. juulil selgitasime maakonna meistrid lühiradadel Vanajõeoru maastikul.

HOK-i president EDA TÄRK

1: 5 000

h = 2,5 m

2.Põlvamaa	32.27
Madli-Johanna Maidla	10.18
Linda Puusalu	10.43
Marianne Möller	11.26
3.Tartumaa	37.54
Marili Zimmermann	11.42
Maret Lind	12.12
Margret Zimmermann	14.00

D21 3x 2,2 km; 8 KP	
1.Harjumaa	48.31
Piia Paasma	16.21
Edith Madalik	16.38
Maria Zhuravskaja	15.32
2.Tartumaa	48.41
Hannula-Katrin Pandi	16.31
Karmen Alnek	16.16
Jana Kink	15.54
3.Põlvamaa	48.46
Ly Trei	16.20
Helena Heinväli	16.00
Adele Puusalu	16.26

D35 3x 2,2 km; 8 KP	
1.Põlvamaa	52.03
Epp Käpa	16.45
Mare Parve	19.22
Ingrit Kala	15.56
2.Raplamaa	54.44
Rutti Räbovoitra	16.25
Eha Tolm	17.38
Ene Sulg	20.41

3.Järvamaa I	1:06.45
Terje Albert	24.51
Siiri Poopuu	19.16
Rita Ojala	22.38

H16 3x 2,2 km; 8 KP	
1.Põlvamaa I	42.47
Taanil Tooming	14.57
Rene Post	15.28
Raido Mitt	12.22

2.Põlvamaa II	48.33
Antti Siima	16.04
Oliver Jogeva	16.35
Priit Vosupärg	15.54

3.Võrumaa	51.38
Raul Reiljan	16.33
Uku Andla	16.58
Rait Ernits	18.07

H21 2,7 km; 9 KP	
1.Harjumaa I	41.34
Peeter Pihl	13.23
Erik Aibast	14.33
Jürgen Einpaul	13.38

2.Põlvamaa I	41.48
Alar Assor	13.45
Rain Eensaar	14.06
Mihkel Järveoja	13.57

3.Tartumaa I	42.26
Jaagup Truusalu	13.37
Indrek Ümarik	15.13
Kristo Heinmann	13.36

H45 2,2 km; 8 KP	
1.Põlvamaa	48.27
Nikolai Järveoja	17.11
Kalle Ojasoo	16.12
Tõnu Nurm	15.04
2.Pärnumaa	49.16
Jüri Leesmäe	15.52
Peeter Kangur	16.41
Rafael Gordon	16.43
3.Võrumaa	52.13
Tõnu Tolm	16.21
Rudolf Mürk	17.39
Mati Külaase	18.13

VALDADE paremusjärjestus

1.Värskavald	216
2.Tartu vald	216
3.Tarvastu vald	211

LINNADE paremusjärjestus

1.Põlva linn	235
2.Türi linn	210
3.Elva linn	209

MAAKONDADE paremusjärjestus

1.Põlvamaa	762
2.Harjumaa	720
3.Tartumaa	707

dr O-Trops

/Ootan ja vaatan, loll nagu saatan, aga siit puurist ma välja ei saa .../

(Kreisiradio)

Nonii, kesksuvi lajatab hooga pähe, aga mina istun linnas oma töölaua taga ja ootan kannatamatult puhkust. Kuna viimased päevad on veel jäänud, siis pole muud teha, kui pöialt keerutada ja mõelda välja põhjuseid, mis on need linnaelu plussid, mis mulle veidigi lohutust tooksid.

Peale alguseahastust suutsin tõdeda, et näiteks vähemasti siin pealinnas – mida mõned ka kilulinnaks kutsuvad – on praeguseks olukord ummikute rindel (mitte „ummistuste”, ummistub kraanikauss) isegi veidi talutav, igastahes mitte otseselt hüsteeriline. Ma räägin ikka tänavatest, eks ole. Tundub, et osa „liiklushulle” on otsustanud minna

mööda meie avarat kodumaad reisima ja nende vägitegudest me siis kahjuks kuuleme iga päev liiklus- ja krimiuudiste rubriigis...

Mina, kes ma olen jala-, ratta-, o- ja ühistranspordimees, tunnen end hetkel siin pisutki õnnistatumalt. Trolliga sõites ei peagi muretsema, kas Kaubamaja juurest Vabaduse väljakule jõuab (*sic!*) 20 või 30 minutiga, kas trammiga Lilleküla staadioni poole sõites blokeerivad autod trammitee või kas Saku suuhalli korvpallimatšile kiirustades jõuab kohale II või III veerandaja alguseks. Rosoljet neile kõigile sumbutisse, ma ütlen.

Üldjuhul ei ole ju mõtet hakata õigel ajal töölt koju minema, sest parem on ummikutes istumise aeg töö juures või kusagil puhvetis parajaks teha. Seda autouputust ja -hullust sotsioloogilise osalusvaatluse teel uurides võib järeldada, et autod on meil igapähe, mõnel isegi tükki 3 ja loomulikult sõidab iga pereliige hommikul üksi oma „saaniga” kooli või tööle. Rattateede meisterdamine on kah valge värvi raiskamine, sest kui see joon lihtsalt niigi kitsa kõnnitee poolitab või sõidutee ääres on peaaegu vastu äärekivi, siis ma tahaksin näha, kuidas lugupeetavad linnaisad seal vigureid teevad nagu jõehobud pesunööri peal.

Ja siis räägitakse, et tehke ikka tervise-sporti ja et „Tallinn liigub”. No kuidas ja

kuhu ta liigub, ma küsin? Linnast välja o-päevakule? No, kuulge. Selleks, et umbes kuueks starti jõuda, tuleb hakata linnast kolme paiku ikka liikuma (sisse on arvestatud ummikutes kuluv aeg). Eriti kui päevak asub kusagil kaugemal, nii et kohale saamiseks tuleb 50-60 km maha vändata. Seejärel auto parkimise interlüüd, mis võib samuti omajagu aega võtta, riiete vahetus, pileti lunastamine jne. Järgneb keskmiselt 1 tund metsas müttamist, enda ja/või rajameistri kirumine, riiete vahetus ja tagasi sama pikk autotee. Nagu lupsti oled juba umbes kümneks kodus...

Jah, praegu võib ohata, et õnneks on suvel olukord parem, kui just mitte arvata lohkus teelõikudesse tekkinud pisikesi veehoidlaid, kust ralliässad läbi kihutades sinu soengule oma väikse „wet-look” lihvi juurde annavad. Varsti see kõik topitakse jällegi autosid täis ja maad võtab pilkane puntra-ummikute aastaeg. Just seetõttu on mul eriti kahju siit paradiisist praegu lahkuda. Miks? Eks ikka seepärast, et saaks hiljem teie uudishimulikule küsimusele: „Mis nädalavahetusel tegid?” õhinaga vastata: „Enamus aega seisin Virtsu-Kuivastu-Virtsu praamisabas!”. Ilusat suve teilegi, mu o-sõbrad.

Teie dr O-Trops

O-TROPS

Eesti meistrivõistlused - Tavarada

Noorte ja veteranide teade

1.-2. septembril Juudakund, Vastseliina v. Võrumaa

Eesti 2007.a. meistrivõistlustest võivad osa võtta:

- Eesti Vabariigi kodanikud;
  - Eestis elavad Euroopa Liidu kodanikud, kelle püsiv elukoht on kantud Eesti rahvastikuregistrisse ja kes on EOLi kuuluva klubi liikmed;
  - Eestis alalise elamisloa alusel elavad välismaalased, kelle püsiv elukoht on kantud Eesti rahvastikuregistrisse ja kes on EOLi kuuluva klubi liikmed;
- Kõigil Eesti MV osalejatel peab olema kehtiv EOL-i 2007.a. litsents. Litsents peab olema ostetud võistluseks eelregistreerimise lõpptähtajaks. Eestis alalist elamisloa mitteomavad välismaalased tohivad Eesti meistrivõistlustel orienteerumisklassides osaleda individuaalaladel väljaspool EMV arvestust, kui nad on EOLi kuuluva klubi liikmed.
- Teatevõistlused toimuvad EOL-i kuuluvate klubide 3-liikmeliste nais- ja meeskondade vahel.
- Võistleja klubiline kuuluvus määratakse võistluse eelregistreerimise lõppkuupäeval kehtiva EOL-i litsentsi põhjal.

AJAKAVA

Laupäev , 01. september	13.00	tavaraja stardi algus
	17.00	autasustamine
	18.00	teatevõistkondade nimelise registreerimise lõpp
Pühapäev , 02. september	10.30	noorte ja veteranide teatevõistluse start
	14.00	autasustamine

OSAVÕTUKLASSID

Tavarajal*: H14-H20, U23H, H21E, H21A, H35-H75, D14-D20, U23D, D21E, D21A, D35-D70

Teates: H14-16, D14-16, H18-20, D18-20, H35-40, D35-40, H45-50, D45-50, H55-60, D55+, H65+, HD*

* HD – soolise ja vanuselise piiranguta avatud klass (mõeldud alternatiivina neile, kel ei ole täisvõistkonda EMV klassides)

EESTI MV ERITINGIMUSED

* H21 edetabeli 15 paremat ja D21 edetabeli 8 paremat seisuga 10.08. 2007 loositakse vastavalt H21E ja D21E klassis nn. kuuma grupina stardijärjekorra lõppu.

* Osavõtuklassid U23H (mehed, sündinud 1984 ja hiljem) ja U23D (naised, sündinud 1984 ja hiljem) võistlevad vastavalt H21E või D21E rajal ja medaliarvestuses.

* Stardiintervall on tavarajal kõikides võistlusklassides vähemalt 3 minutit.

AUTASUSTAMINE

Võistlusklasside H14, D14, H16, D16, H18, D18, H20, D20, H21E, D21E* võitjatele omistatakse Eesti 2007.a. meistri nimetus. Nende võistlusklasside kolme paremat autasustatakse vähemalt EOK medali ja diplomiga. Juhul kui võistlusklassi U23HD (sündinud 1984.a. ja hiljem) registreerunud võistleja saavutab HD21E rajal tulemuse kolme parema hulgas, autasustatakse teda samadel alustel kui HD21E klassi võistlejat.

* Kui võistlusklassides HD14,HD16,HD18,HD20,HD21E on eelregistreerimise lõpptähtajaks registreerunud EMV arvestuses 1-3 võistlejat, siis selles võistlusklassis Eesti meistrit välja ei selgitata, EOK poolt väljastatud Eesti MV medaleid välja ei jagata ja parimaid autasustatakse EOLi diplomiga.

Ülejäänud võistlusklasside võitjatele (v.a. HD21A) omistatakse Eesti 2007. a. meistri nimetus. Nende võistlusklasside kolme paremat autasustatakse vähemalt EOLi medaliga.

Võistlusklasside HD21A võitjatele omistatakse Eesti 2007.a. parima harras-

tüsorienteeruja nimetus. Nende võistlusklasside kolme paremat autasustatakse vähemalt EOLi medaliga.

Teateorienteerumises autasustatakse klassi HD parimaid esemliste auhindadega korraldava klubi poolt.

VÕISTLUSKESKUS

Juudakunnu talu, Saarde küla, Vastseliina vald, Võrumaa. Tähistus algab Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maanteelt, Meeksi teeristist (5 km pärast Vastseliina asulat).

MAASTIK JA KAART

Väga vahelduva liigestatuse ja läbitavusega maastik. Tüüpilised möhnastiku-vormid vahelduvad rohkete erineva kuju ja suurusega soode ja sookestega. Maksimaalne kõrguste vahe kaardil 40 m, ühel nõlval 25 m. Domineerib okas- ja segamets. Läbitavus väga heast väga halvani. Keskmise tihedusega teede ja radade võrk, korrapärane sihvõrk. Metsasus 90%.

Maastiku esmakaardistus! Kaardi autor Kalle Kalm 2006-2007. Kõrgusjoonte vahe 2,5 m.

Tavarajal mõõtkava klassides HD14, HD45+ 1:10000, ülejäänud klassides 1:15000.

Teates kõigis klassides 1:10000.

OHUKOHAD:

Läbimatud sood ja Eesti-Venemaa piir, mis on kaardi ida- ja kagupiiriks!

MÄRKESÜSTEEM

SportIdent märkesüsteem. SI-kaardi rentimine võistluse korraldajalt maksab 20.-/päev.

REGISTREERIMINE

Registreerimine kuni 24. augustini 2007* Internetaadressil www.sportnet.ee/ivk või e-postiga aadressil: sixten@okvoru.ee.

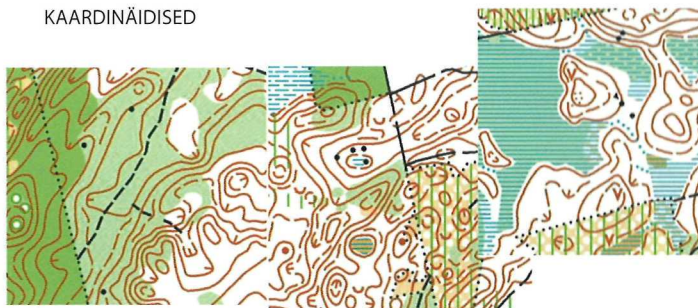
Koos registreerimisega tasuda osavõtumaks Orienteerumisklubi Võru arveldusarvele 10402006021008 SEB Eesti Ühis pangas.

* NB! Eelregistreerimist ei pea erandina tegema teateorienteerumise klassis HD. Sellesse klassi saab võistkondi registreerida ja osavõtumaksu tasuda võistluskeskuses tavaraja toimumise päeval.

OSAVÕTUMAKSUD JA LIGIKAUDSED RAJAPIKKUSED

Tavarada					
H14	35.-	4,5 km	D14	35.-	3 km
H16	35.-	6 km	D16	35.-	4 km
H18	35.-	8 km	D18	35.-	5 km
H20	60.-	10 km	D20	60.-	6 km
H21E	120.-	14,5 km	D21E	120.-	8 km
U23H	120.-	14,5 km	U23D	120.-	8 km
H21A	120.-	9 km	D21A	120.-	5 km
H35	120.-	9 km	D35	120.-	6 km
H40	120.-	8 km	D40	120.-	5 km
H45	120.-	7 km	D45	120.-	4 km
H50	120.-	6,5 km	D50	120.-	3 km
H55	120.-	5,5 km	D55	60.-	3 km
H60	60.-	5 km	D60	60.-	3 km
H65	60.-	4,5 km	D65	60.-	2,5 km
H70	60.-	4 km	D70	60.-	2 km
H75	60.-	3 km			
Teade:					
H14-16	105.-	3*4,5 km	D14-16	105.-	3*3 km
H18-20	180.-	3*5,5 km	D18-20	180.-	3*4 km
H35-40	360.-	3*6 km	D35-40	360.-	3*4 km
H45-50	360.-	3*5 km	D45-50	360.-	3*3 km
H55-60	360.-	3*4 km	D55+	180.-	3*2,5 km
H65+	180.-	3*3,5 km			
HD	150.-	3*3-5 km			

KAARDINÄIDISED

PESEMINE, TOITLUSTAMINE JA PARKIMINE

Võistluskeskuses soe välidušš ja puhvet. Parkimine võistluskeskuses 15.-/auto ühe päeva kohta. Bussid pargivad võistluskeskusest 300 m kaugusel, metsavaheteel.

MAJUTUSVÕIMALUSTE INFO

- * Tasuta telkimisvõimalus võistluskeskuses.
- * Põrandamajutus Vastselliina Gümnaasiumi võimlas (9 km võistluskeskusest). Hind 40.-/in. Broneerimine: Uno Ruus, tel. 50 84264.
- * Kirikumäe matkamaja (10 km võistluskeskusest) – Uno Ruus, tel. 50 84264

- * perekond Puusepa kodumajutus Tabinal (17 km võistluskeskusest, nii voodi, kui põrandamajutus), Katrin Puusepp, tel.50 52339
- * Tabina puhkemaja (17 km võistluskeskusest), tel.50 90143
- * Kerepäälse turismitalu, www.hot.ee/kerepaalse/ (13 km võistluskeskusest), tel. 56 957278
- * Setomaa turismitalu, www.setotalu.ee (6 km võistluskeskusest), tel.50 87399
- * Piusa ürgoru puhkemaja, www.puhkemaja.ee (14 km võistluskeskusest), tel.52 89134
- * Hotell "Kubija" Võrus tel. tel 78 66000, www.kubija.ee
- * "Hermes" külalistemaja Võrus tel. 78 21326. www.hot.ee/hermes/
Lisainfo majutuse kohta Võru Turismiinfopunktist 78 21881, www.visitvoru.ee.

TOETAJAD: Vastselliina vald, Eesti Kultuurkapital, Hasartmängumaksu Nõukogu.

VÕISTLUSE KORRALDAJA on OK VÕRU

Peakorraldaja: Mati Ojandu, tel. 5033 447
Rajameister: Sixten Sild (OK Võru)
EOL volinik: Katrin Viilu (OK Põlva Kobras).

INFO: Värskeim info võistluse kohta on OK Võru koduleheküljel www.okvoru.ee

XIX SUUNTO GAMES

29.-30. september Mägede küla, Raplamaa

Valgehobusemäe suusa- ja tervisekeskus. Kaugus Tallinnast 70 km.
Tähistus võistluskeskusesse Jäneda-Perila teelt Lehtmetsa ristist.

AJAKAVA

Laupäev, 29.09. - tavarada, startide algus kell 13.00.

Pühapäev, 30.09. - lühendatud tavarada, startide algus kell 11.00.

VÕISTLUSKLASSID

HD8NR, HD9NR, HD10TR, HD12TR, HD12A, HD14A, HD14B, HD16A, HD16B, HD18, HD20, HD21E, HD21A, HD21B, HD21C, HD35, HD40, HD45, HD50, HD55, HD60, HD65, HD70, HD75, HD80, HD85

E – eliitrada, A – tehniline rada, B – lihtne rada, C – eriti lihtne, TR

– tugirada,

NR – nõõrirada

Avatud rajad (ilma eelregistreerimiseta): O3 -3 km (lihtne), O6 -6 km (tehniline)

MAASTIK JA KAART

Tugevasti liigendatud. Suurim kõrguste vahe nõlval 40 m. Kohati on tihe radade võrk. Metsasus 90%. Valdavalt okasmets, mis on vahelduva läbitavusega.

Kaart 1:10 000, h=2,5m. Välitööd 2006 sügis ja 2007 aasta kevad. Autor Andres Käär. Varajasemad kaardid nr.9913 ja nr.9828

REGISTREERIMINE JA OSAVÕTUMAKSUD

Registreerimine kuni **21. septembrini 2007. a. Interneti**

Võistluskeskuse <http://www.sportnet.ee/ivk/> kaudu või e-posti aadressil maekalda@hotmail.ee.

Koos registreerimisega tasuta osavõtumaks orienteerumisklubi JOKA arvelduskontole nr. 10220016401010.

Osavõtumaksud (2 päeva):

HD8-12	-	40 krooni
HD14-18	-	80 krooni
HD20, HD60-85	-	120 krooni
HD21-55	-	200 krooni
Avatud rada	-	60 krooni /päev.

SI kaardi rent on 25 krooni/päev.

MAJUTUSEVÕIMALUSED

<http://www.janedaturism.ee/>

<http://www.nelijarve.ee/>

<http://www.majutus.info/>

TÄIENDAV INFO

Katrin Puusepp, maekalda@hotmail.ee, tel. 5349 7727

Korraldajate koduleheküljel www.tyri.ee/~jkarud.ee/.

VÕISTLUSE KORRALDAJAD

OK JOKA, Eesti Orienteerumislüü

Peakorraldaja: Paul Poopuu, paul@tyrimg.tyri.ee, tel. 5052 240.

Hiiumaa 46. KARIKAVÕISTLUS

tavarada, lühendatud tavarada

25.-26. august Puski-Viita, Hiiumaa

25. august kell 14.00 tavarada PUSKI-VIITA.
26. august kell 10.00 lühendatud tavarada PUSKI-VIITA.

VÕISTLUSKLASSID

DH 10, 12, 14, 16, 18, 21, 35, 45, 55.
25. augustil Eesti noorte karikasarja osavõistlus.

KAART, MAASTIK

Puski-Viita 2006. a., h 2,5 m, kõrguste vahe max 10 m, vahelduv männi- mets, läbituvus hea.

STARDIMAKS

DH 10-12 25.- päev,
HD 14-18 35.- päev;
DH 21-55 75.- krooni päev.
Tasuda HOK a/a-le 1120048611 Hansapangas 19. augustiks. Hilinejatele kahekordne stardimaks.

MÄRKESÜSTEEM

Kõikides vanuseklassides kasutatakse elektroonilist SPORT-ident märkesüsteemi. Registreerimisel teatada oma SI- kaardi number. SI- kaarti on võimalik rentida korraldajalt hinnaga 20.- päev.

REGISTREERIMINE

E-maili aadressil toomas.mast@mail.ee või IVK-s 19. augustini. Võistleja loetakse registreerunuks peale stardimaksu õigeaegset laekumist.

VÕISTLUSKESKUS

Villamaa puhkekülas. Tähistus Luidjalt.
Töötab müügipunkt, pesemiseks saun. Majutus Villamaa puhkekülas, vajalik ettetellimine mobiilil 5103 019.

AUTASUSTAMINE

Kõikides vanuseklassides autasustatakse võitjat väikese Hiiumaa karikaga. Võitjate nimed jäädvustatakse suurele Hiiumaa karikale. Võistlusklassides 1.-3. koha saavutanutele auhinnad ja diplomid. DH 10 klassis kõikidele osavõtjatele midagi magusat. 1 päeva võitjatele auhinnad.

MAJUTUS

Põrandamajutus Kärklas Leigri väljaku võimlas hinnaga 25.- krooni öö. Põrandamajutuse soovist teatada koos eelregistreerimisega. Muud majutuskohad infoservesris www.hiiumaa.ee

TRANSPORT HIUMAALE

Kohtade broneerimine parvlaevadele 30 kalenderpäeva ette. Telef. Heltermaal 4631 630, Rohukülas 4733 666.

KORRALDAJA

HIIUMAA ORIENTEERIJATE KLUBI www.hot.ee/hok/.

PEAKOHTUNIK

HELEN MAST, mob. 5299 432

PEAKORRALDAJA

EDA TÄRK

RAJAMEISTRID

TANEL ja TAMMO ESTA

NB! KÕIKIDE OSAVÕTJATE VAHEL LOOSITAKSE VÄLJA TIIT REISID OÜ-It STOKCHOLMI KRUIIS KAHELE.

JUHATUSE otsused

27.06.2007

Otsus nr. 548. Kinnitada võistluste EOL volinik ja žürii järgmises koosseisus:
EMV RO lühirajal ja tavarajal 21. - 22. juuli 2007. Haapsalu-Paralepa.

Korraldaja: SK Mercury, OK Okas. EOL volinik: Arbo Rae (OK Nõmme)

Žürii: 1.Arbo Rae (OK Nõmme), 2. Kuno Rooba (OK Rakvere), 3. Tõnu Lauter (PV SKK).

Otsus nr 549. Lubada korraldajale puhkusele alates 02. juulist kuni 29. juulini 2007.a. EOL tegevdirektor Tõnu Lauter.

02.07.2007

Otsus nr. 550. Kinnitada Eesti koondvõistkond 18.-26. augustini Ukrainas Kiiemis toimuvale MMile järgmises koosseisus:

MEHED: Olle Kärner EKJ SK, Sander Vaher EKJ SK, Andreas Kraas EKJ SK, Erkki Aadli SK Saue Tammed. NAISED: Merike Vanjuk OK

Kape, Annika Rihma OK Põlva Kobras, Liis Johanson OK Põlva Kobras.
Esindajad Tarvo Avaste, Timo Suppi.

23.07.2007

Otsus nr. 551. Kinnitada Eesti koondvõistkond 05.-12. augustini Nove Mesto, Tšehhis toimuvale RO MMile järgmises

koosseisus:

MEHED: Tõnis ERM TA OK, Margus HALLIK OK LU-S, Rene OTTESSON OK Lehola, Lauri MALSROOS SK Saue Tammed.

NAISED: Maret VAHER OK Põlva Kobras, Ingrid KALA OK Peko, Siiri MERE SK SRD.
Esindaja Arbo Rae.

Reklaami avaldamise hinnad

1.Eesti o-võistluskutsede avaldamine (must-valge):

- 1.1. suurus kuni A7 60 kr.
- 1.2. suurus kuni A6 125 kr.
- 1.3. suurus kuni A5 250 kr.
- 1.4. suurus kuni A4 500 kr.

(korduskutse avaldamine -30%).

Värvilised võistluskutsed reklaami hinnaga.

2.Reklaami avaldamine (sisemised leheküljed):

- 2.1. suurus kuni A7 värviline 400 kr.
- 2.2. suurus kuni A6 värviline 800 kr.
- 2.3. suurus kuni A5 värviline 1600 kr.

2.4. suurus kuni A4 värviline 3200 kr.

3. Reklaami avaldamine (tagakülg) A4 värviline 4000 kr.

(kordusreklaami avaldamine -30%).

Eesti Orienteerumisliidu liikmetele

on reklaami avaldamisel soodustus -50%.

Võistlusmaastike sulgemise teadete avaldamine on tasuta.

VIII TAOK ROGAIN

6. oktoobril 2007,
Harjumaa, Jägala-Joa

METSAS SEBIMINE TEEB MEELE RÕÕMSAKSI

- Võistluskeskus:** Jägala-Joa
Start: 9.30. Võistlusmaterjale jagatakse alates kella 8.30-st.
Kontrollaeg: 8 tundi. Kasutusel on SI-märkesüsteem.
Kaart: möödt 1:30 000, h=5m.
Rada: maastikul on 40 kontrollpunkti, mille väärtus on keerukusest-kaugusest sõltuvalt 2-5 punkti.
Maastik: lhasalu ja Kaberneeme poolsaare rannamännikud ja kadastikud, Kodasoo ja Kalevi-Liiva luited ja rabad, Jägala jõe kaldaastangud.
Osavõtjad: 2-5 liikmelised võistkonnad.
Võistlusklassid: HH, DD, HD, JJ18, HH40, DD40, HD40, VV55, Pere.
Vanusepiirang: võistkonda võivad kuuluda vähemalt 15a võistlejad (va perekonnaklass).
Osavõtutasu: võistkonna osavõtutasu on võistlejate osavõtutasude summa.

OSAVÕTUTASU VÕISTLEJA KOHTA:

	noored (15-18 aastased) ja pensionärid	lapsed (kuni 14 aastased)
kuni 20.09.2007	160 EEK	50 EEK
kuni 01.10.2007	220 EEK	75 EEK

Autasustamine: autasustatakse iga võistlusklassi kolme parimat võistkonda.

Registreerimine: Mari Roots, mari.roots@tallinnlv.ee või orienteeruja@hotmail.com või tel 51 62925 või aadressil 11611 Tallinn, Harku 15.

Osavõtutasu kanda TA Orienteerumisklubi arvele **1120066509** Hansapangas.

Peakorraldaja: Sulev Kuiv, tel 5266 316.

Lisainfo: <http://www.rogain.ee>

orienteerumiskauba osavõitlus

**NAASTARID,
SÄÄRISED,
KAITSEPRILLID,
ABIVAHENDID
NII TIPPTEGIJALE
KUI HARRASTAJALE**

Müük Tallinna neljapäevakulil ja hooaja suurematel võistlustel.

Jalas

OLWAY

SPORT

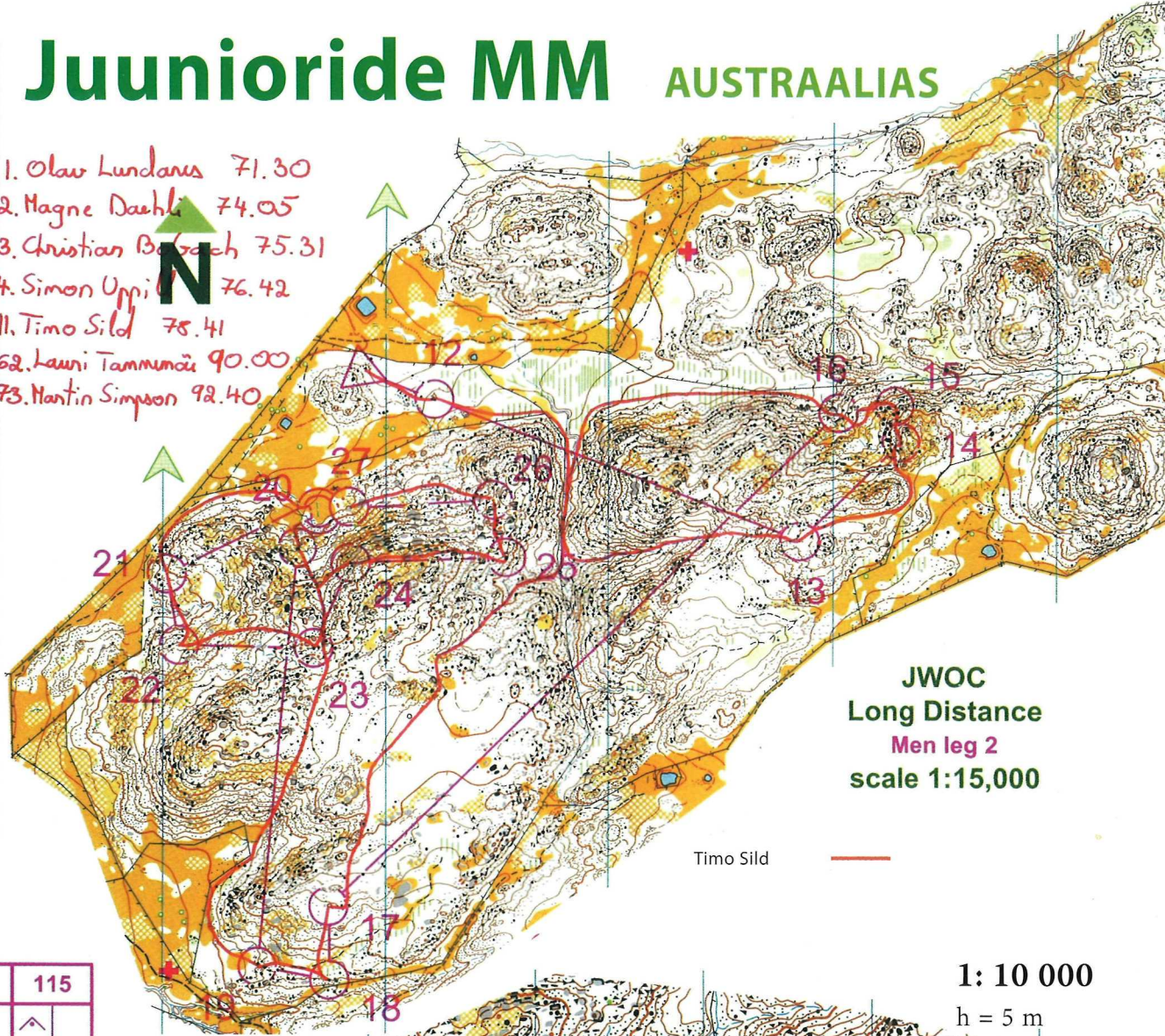
HEA VARUSTUS TAGAB RAHULOLU

Orienteerumiskauba OÜ Nurmenuku tee 9 Randvere 74001 Viimsi tel. 609 8904
agu.koppa@mail.ee 50 46 904

Juunioride MM AUSTRALIAS

11.1 km	495 m		
	2.5		
	7x2		
	3		
	1.5		
	1.5		
	2/4		
	2		
150 m			
	1.8		
	2/1		
	2.5		
	4/2.5		
	2.5/5		
	2/1		
	14x16		
130 m			

1. Olav Lundanes 71.30
2. Magne Dæhli 74.05
3. Christian Borch 75.31
4. Simon Uppi 76.42
11. Timo Sild 78.41
62. Lauri Tammunmä 90.00
73. Martin Simpson 92.40

Men A	4.480	115
>		
1 101		
2 102		1.5
3 112		
4 119		1.5
5 122		
6 105		
7 107		
8 123		2.8
9 106		1.0
0 124		1.0
1 108		1.9
2 109		1.0
3 126		5x5
4 111		3.5
5 115		1.3
110		
6 116		10x2
7 133		
8 118		1.6
9 125		
0 114		2.5
1 113		

